

Kɔrentitɔwo

a

Ɛnyɔnudisa

Wema əla a Pɔlu kɛ nyi amədɔɔɔɔɔɔ Ɔxotɔ Yesu Krisotɔ a i ɲɔ ɛ. Ɛ ɲɔ ɛ ɔɔɔɔ ɛhabɔɔ Kɔrenti tɔ gɔkɛmɛ i lɛ Efezi a.

Kɔrenti a i nyi ədugan nɛ Akayii kanmɛ, i nyi ədu ɲkui lɛji. Amɛ wo co dukɔn arɔkpa arɔkpa wo mɛ, i va bɔ dɛ ədugan a mɛ; ajɔtɔnɔ wo cawo sɔgbɔ lɛmɛ. Kɛ i nyi dɔkɔn arɔkpa arɔkpa wo i l'ədu a mɛ a, ənu hunna dɔ i zanzan arɔkpa arɔkpa wo kidɛ sɛnsɛn arɔkpa arɔkpa wo l'ədugan a mɛ, sɛ wu ənɛ a, agbɛtɔ wo gbɛ woɔɔkiwo ɔɔ nɛ ənu xoɔu xoɔu wɔwɔ. Ɛnu manyɔ manyɔ hunna wo ɔɔ Kɔrenti ɛhabɔɔ a mɛ. Kɛ Pɔlu sɛ i ənu hunna wo lɛ jɔ l'ɛhabɔɔ a mɛ a, ɛ cɔgbɛta i ɲɔ ənu ɔɔɔ wo, i a sɛ dɔn wo va əmɔ nyɔɲgbɔn a ji, i a gbɛtrɔ na ɛci nɛ ənu kɛ wo ka ɛ sɛ awo.

Ɛnyɔta kɛ ji Pɔlu xonu do lɛ wema a mɛ awo ɔɔwɔ kɛ: Mama, ənu xoɔu xoɔu wɔwɔ; ɛran kɛ wo sa əvɔ nɛ vodu awo, nɔnɔmɛ kɛ xɔsɛtɔ ɔɔ a wɔɔɔ awo, gbɔngbɔn y'ənu nana wo kidɛ nyɔnyɔ co əku.

Cocomɛ kɛ wema hɛn awo kɛ

Pɔlu ci Kɔrenti tɔ wo ɔɔɔ (1:1-9)

Kankran lɛ bɔbɔ a mɛ (1:10--4:21)

Zanzan manyɔmanyɔ kɛ Xɔsɛtɔ wo lɛ zan lɛ bɔbɔ a mɛ a (5--6)

Ɛnu kɛ lɛ nyɔrun dɛdɛ mɛ a (7)

Amɛdɛkisi kɛ xɔsɛtɔ jɛ a wɔ rixo dɛ (8--10)

Sigbɛ wo a zan mɔ lɛ bɔbɔgamɛ i à nyɔ a kidɛ rɔnrɔn kɛ
xɔsɛtɔ dɔ la wɔ dɛ a (11--14)

Nyɔnyɔ co l'ɛku (15)

Ɛho kɛ wo jɔ nɔ nɛ nɔvi kɛ lɛ Jɛrizalemu awo, Pɔlu y'ɛmɔ
zɔnzɔn kidɛ amɛ cici (16)

Amɛcici

1 Ɛnyɛ Pɔlu, kɛ Mawu yɔ to ye jro mɛ nɛ ma nyi Yesu Kriso y'
ɛmɛdɔdɔɔɔ a, ɛnyɛ kidɛ mɛa nɔvi lɛ xɔsɛ mɛ Sostɛnɛ lɛ ci mi. ²Ɔ
lɛ Ɔrɔ wema ɛla dɔɔɔ Mawu habɔbɔ kɛ lɛ Kɔrenti a, kidɛ amɛ kɛ nyi
Mawu tɔ, lɛ dɛka wɔwɔ mɛ kidɛ Yesu Kriso a, wo kɛ wo yɔ i wo a
nɔ àgbɛ nɛ ɛ a; Ɔ gbɛ lɛ Ɔrɔ ɛ dɔɔɔ amɛ dɛsyadɛ kɛ na lɛ yɔ mɛa Xotɔ
Yesu Kriso Ɔkɔ lɛ àfidɛsyadɛ kɛ wo lɛ a. Àxotɔ Yesu Kriso a i nyi wo
Xotɔ i gbɛ nyi mɛatɔ ca. ³Mawu mɛa Dada kidɛ Àxotɔ Yesu Kriso nà
na àfɛnu kidɛ fàfa mi.

Ɛnyɛ kɛ lɛ Kriso mɛ awo

⁴Ɔ do nɛ akpɛ nɛ tiin Mawu dɛ mia tamɛ gàdɛsiadɛ mɛ, cagbɛ
àfɛnu kɛ i na mi lɛ Yesu Kriso mɛ a tɔ. ⁵Nyawo a, kɛ mi lɛ Kriso mɛ
a, Mawu cɔ ɛnu nana wo see sɛ do àdɔkù mi, l'ɛtajia ɛnu nana nuxo
xoxo tɔ kidɛ ɛnunyanya tɔ. ⁶Ɛkunnu kɛ wo dɛ co Kriso Ɔ a rikɛ lɛ
miadomɛ. ⁷Ifia a, Mawu y'ɛnu nana dɛken Ɔ gbɛ xwe dɛ miawo, kɛ
nɔtɛ kpɔ gàkɛmɛ Mawu la dɛ mɛa Xotɔ Yesu Kriso disa do a dɛ o.
⁸Yɛnta la do Ɔusɛn mi, i mi a notɛ kɛkɛ se yi vɔvɔ mɛ, nɛ wo Ɔ ka
kpɔ ɛnyɛ dɛ nu dɛ mia Ɔ lɛ mɛa Xotɔ Yesu Kriso ye zan gbɛ o. ⁹Mawu

kə yɔ mi nə mia nɔ ɔka wɔwɔ mə kidə əvia Yesu Kriso mia Xotɔ a, l'əgbəji.

Əgbə ɨ l'ədu nə əhabɔbɔ Kərənti tɔ o.

¹⁰Nɔvinyə wo, lə mía Xotɔ Yesu Kriso ɨkɔ mə a, ɨ lə byɔ mi bə əgbə na nɔ ədu nə mi, nə màmá ɨ ka nɔ mia domə o. Mi nɔ ɔka wɔwɔ mə, nə mia susu wo kidə mia toto wo na nyi ɔkenya. ¹¹Nɔvinyə wo, nyawo a, Kroe ye xomətɔ wo va nu ɨ bə àjrè lə miadomə. ¹²Ənyɔ kə ɨ lə nu a gɔmə i nyi bə: «Lə mia domə a, aməɔəwo nunc bə: "Ənyə a, Pɔlu tɔ i ɨ nyi" aməɔəo na nu bə: "Ənyə a Apolosə tɔ i ɨ nyi" aməbuwo na nu bə: "Ənyə a Sefasə* tɔ i nya ɨ nyi" aməbulɔmə wo na nu bə: "Kriso tɔ i nya ɨ nyi"». ¹³Mi b̀ bə wo a tə ɨ ma Kriso a də əvovo i a ? Pɔlu i wo ka də àticoga ji nə mi a? Pɔlu ɨkɔ mə i wo lə Mawuci nə mi lə a?

¹⁴ɨ do àkpə nə Mawu bə nyə ɨ lə Mawuci nə aməɔə lə miadomə zən lə Krispusə kidə Gayusə ɨ o. ¹⁵Ənə a, aməɔeken ɨ ka təɨ nu bə wo lə Mawuci nə ye lə tiin ɨkɔ mə o. ¹⁶Seyiji a, ɨ gbə lə Mawuci nə Stefanasə ye hennu tɔ wo ca. To əvo nə hunna wo a, nyi ɨ gbə lə Mawuci nə aməɔə i gbə nya o. ¹⁷Đo Kriso ɨ dɔ ɨ ɔiɔa nə ma lə Mawuci nə amə wo o, v̀ a, ma do əɨənyɔə a nə amə wo, kpɔ nyi ɨ ka cɔ agbətɔ ɨnununyanya i sə do e o, nə ɨ nyi ənə o, ɨsən kə l'əku kə Kriso ku də àticoga ji a mə a, la nyi ənu gbale.

---

* 1:12 Pyɛɛ i wo yɔ ənə

Yesu Kriso i nyi Mawu ye ɲusɛn kidɛ ye ɲununyanya.

¹⁸ Nyawo a, ɛku kɛ Yesu ku dɛ ɛticoga ji a, ye nyɔ nyi cuku nɛ amɛ kɛ lɛ crɔn awo, vɔ a, Mawu ye ɲusɛn i i nyi nɛ mɪawo kɛ lɛ xɔgan mɔji awo. ¹⁹ Do wo ɲrɔ dɛ bɛ:

Maa crɔn ɲununyanya nɛ ɲununyato wo,

i la gu ɛnunyanya nɛ ɛnunyato wo.

²⁰ Kɛ i nyi ɛnɛ a, nukɛɛ ɲununyato wo kidɛ ɛsɛkpramɛto wo, nɔmi ɛnyɔnudɛnyɔntɔ xixɛ ɛla mɛ tɔ wo la gbɛ tɛ ɲ nu ? Mawu dɛ disa bɛ xixɛ ɛla mɛ ye ɲununyanya a, cuku i i nyi. ²¹ Nyawo a, to ɲununyanya kɛ agbɛto wo wɔdɛ a mɛ a, wo ɲ sunji i dɛsi Mawu, lɛfi i dɛ ye ɲununyanya disa lɛ a o. Yeido Mawu cɔ gbɛta bɛ ye a to cuku ye nyɔ kɛ mɪ lɛ nu a mɛ, i a xɔ amɛ kɛ xɔ ɛ sɛ awo gan. ²² Jifu wo jino dɛsi amrimanuto wo i la kpɔ, i Grekɛ wo jino ɲununyanya. ²³ Vɔ a, mɪawo mɪ lɛ nu Yesu kɛ wo kran dɛ ɛticoga ji a ye nyɔ. ɛnyɔ hunna i nyi ɛfɔkrɛnu nɛ Jifu wo, i nyi cuku nu nɛ amɛ kɛ ɲ nyi Jifu a wo, ²⁴ Vɔ a, Kriso a nyi Mawu ye ɲusɛn kidɛ yɛ ɲununya nya, nɛ amɛ kɛ Mawu yɔ awo, Jifu wo kidɛ lɛ Grekɛ wo. ²⁵ Do ɛnu kɛ ɛgbɛto wo sɛ kpɔ cukujɛjɛ nɛ Mawu a, wugan wo ɲununyanya, i ɛnu kɛ ɛgbɛto wo sɛ kpɔ ɲusɛn mawɔdɛ nɛ Mawu a, wɔ ɲusɛn dɛ wu wo tɔ.

²⁶ Nɔviwo, mi kpɔ miawo kɛ wo yɔ awo domɛ bɛ, lɛ ɛgbɛto wo nu kpɔkpɔ mɛ a, ɲununyato sɔgbɔ dɛ, nɔmi ɲusɛn tɔ sɔgbɔ dɛ ɲ lɛ miamɛ o; kpɔ amɛ sɔgbɔ dɛ ɲ lɛ miamɛ, i co ɛhɛnnu ɲkuvilɛji dɛ mɛ o. ²⁷ Vɔ a, Mawu can ɛnu kɛ ɛgbɛto wo sɛ kpɔ cuku nu a, sɛ do ɲkpɛn ɲununyato wo; i can ɛnu kɛ ɛgbɛto wo sɛ kpɔ ɲusɛn ma wɔdɛ a, i sɛ do ɲkpɛn ɲusɛntɔ wo. ²⁸ Mawu can ɛnu kɛ ɛgbɛto wo sɛ kpɔ

nɔ ɛnu ma ɔi ɛnu, ɛnu ma sɔgbɛ̀, ɛnu gbalɛ a, i sɛ gban ɛnu kɛ wo sɛ yɔ ɛnu gangan a. ²⁹ Ɛnɛ a, àgbɛtɔ ɔkɛn ɛ ka tɛ ɛ wɔ àkɔ lɛ Mawu ɛ o. ³⁰ Mawu i na, i mi wɔ ɔka kidɛ Yesu Kriso; i gbɛ na i Kriso a trɔzun ɛnu nyanya kɛ co gbɔ a nɛ mí. Kriso ji i Mawu to, i mí nyi amɛjɔjɔ, i nyi amɛ co d'ɛvo, i ì tuka nɛ mí lɛ àgɔjɛjɛ mɛ. ³¹ Ɛnɛ a, a sɔgbɛ kidɛ ɛnu kɛ wo ɛrɔ dɛ Mawunyɔ wema mɛ a, ye i nyi : « Nɛ amɛɔɔ ka wɔ àkɔ a, na co ɛnu kɛ Mawu wɔ a sɛ wɔ àkɔ.»

Pɔlu do Kriso kɛ wo ka dɛ àticoga ji a ye ɛ

2 Nɔviwo, gàkɛmɛ ɛ va miagbɔ, i la nu amrimanu kɛ lɛ Mawu y'ɛnyɔ mɛ nɛ mi a, nyi ɛ co ɛnyɔ hizi hizi ɔɔ nɔmi ɛnununyanya kɛ wu ɛgan mi a, i sɛ xonu nɛ mi o. ² Ɖo nyi ɛ ji i la nya ɛnu ɔɔ lɛ miadomɛ zɛn lɛ Yesu Kriso ɛ, gàkɛmɛ ɛ lɛ miagbɔ a o; l'ɛtaji a Yesu Kriso kɛ wo kran dɛ àticoga ji a. ³ Kina i dɔ i ɛ va miagbɔ kidɛ ɛusɛn mawɔɔɔ kidɛ vɔnɔn kidɛ kùku kùku. ⁴ Ɔ nyi nuxo vivi àgbɛtɔ y'enu nyanya tɔ i ɛ sɛ kpra ɛnu mi, nɔmi sɛ nu Mawu nyɔ nɛ mi o. Vɔ a, Mawu gbɔngbɔn ye ɛusɛn ɛnu wɔwɔ i. ⁵ Ɛnɛ a, mi a xɔsɛ ɛ kanren dɛ ɛnununyanya àgbɛtɔ tɔ ji o, vɔ a, ɛ kanren dɛ Mawu ɛusɛn ji.

Mawu i na nɛ ɛnununyanya

⁶ Ɛ lɛ ɛnɛ gbɔxo, mí lɛ kpra ɛnununyanya ɔɔ amɛ kɛ cin lɛ xɔsɛ mɛ awo, ɛnununyanya hunna ɛ ɔɔ nyi ɛnununyanya xixɛ ɛla tɔ o, kprɔ ɛ nyi àcekpatɔ kɛ lɛ xixɛ ɛla mɛ i Mawu la crɔn awo tɔ o. ⁷ Vɔ a, Mawu ye ɛnunuyanya kɛ nyi amrimanu, i ì sɛ wra dɛ àgbɛtɔ wo ɔɔ xoxo gbɔxo xixɛ a na jɔ a, ye nyɔ i mí lɛ nu nɛ mi. Ɔnununyanya hunna, i Mawu co ɔɔ nɛ mía kafu kafu. ⁸ Àcekpatɔ xixɛ ɛla mɛ tɔ wo ɔkɛn ɛ ɔɔsi ɛnununyanya hunna o. Nɛ wo mɛnɛ ɔɔsi i a, wo ɛ ka kran Àxotɔ

bùbùtò a dè àtì coga jì o. ⁹Vò a, wò ñrò é dè Mawunyò wema mè dè bə:

Enu kə amə də η kɔ kɔ gbəḍə a

nɔmi η sə kɔ gbəḍə a,

ənu kə amə də η bu kɔ gbəḍə a

Mawu wə ənu hunna wo dè nə amə kə rən é awo.

¹⁰Vò a, míawo i Mawu də ənu hunna wo disa nɔ to gbòngbòn kòkò jì. Nyawo a, gbòngbòn a ku nə ənusianu gómə; kəkə sə jə Mawu ənu kə lə wawra awo jì. ¹¹Àgbətò də í ka tə dəsi ənu kə lə aye mə nə àgbətò, zən lə gbòngbòn kə lə yeŋta mə a η o. Nənə kə aməḍə í ka tə í dəsi ənu kə lə Mawu ye mə zən lə Mawu ŋta gbòngbòn η a ənə. ¹²Míawo mí í xò gbòngbòn kə lə xixə əla mə a o, vò a, Gbòngbòn kə co Mawu gbə a i mí xò, nə mí a dəsi ənu kə Mawu na mí to àfənu mə awo. ¹³Ŋ nyi ŋununyanya kə wo xò nɔ co àgbətò wo nukpramənyò wo mə a, i mí sə lə xo nu co Mawu y'ənu nana hunna wo η o. Vò a, mí xo nə é kidə kə Mawu Gbòngbòn kpra mí a. Mí cə nə ənyò kə Gbòngbòn kòkò cə nɔ də aye mə nə mi a, i sə kpra nɔ Gbòngbòn mə nuwo amə wo. ¹⁴Vò a, àgbətò kə í wə Mawu Gbòngbòn dè a, í ka tə í xò ənu kə Gbòngbòn a na nɔ a o, əgbooro nu i ì sə kɔ nɔ. Ŋ ka tə sənu jəmə o, dɔ Mawu Gbòngbòn i wo dɔ a wəḍə gbə̀xo i la tə η ku gómə nə Mawu y'enu wo. ¹⁵Amə kə wə Mawu Gbòngbòn dè a, ku nə agómə nə ənuḍəsyadə. Vò a, amə kə lə xixə a mə a í ka tə í kɔ ənu jə mə o. ¹⁶Ḍo wo ñrò dè Mawunyò a mə bə:

Mə ε i la tə η nya ənu kə lə susu mə nə Ǝtəhɔnɔ a ?

Mə ε i la tə η kpra ənu i ?

Vò a, míawo a, susu Kriso tɔ , i lə míasi.

Ǝdɔ wɔtɔ Mawu tɔ

3 Nɔviwo, nyawo a, nyi ɣ tə xonu nə mi sigbə amə kə lə gbɔngbɔn mə awo ənə o. Vò a, η xonu nə mi sigbə amə kə lə ɣtiran mə ənə; sigbə amə kə nyi ɔvi cukuvi lə Kriso mə ənə. ² Anɔci i η na mi; ɣ nyi ənuɔɔɔ sənɣusənɣu i η na mi o; ɔɔ mi ɣ ka tə ɔɔ i o, kəkə jə ifia ca a, mi ɣ ka tə ɣ ɔɔ i o. ³ Ɖo mi gbə kɔtɔ ɔɔ lə ɣtiran mə. Gəkəmə ɣuhwan kidə ajrə lə miadomə a ɔɔ, mi ɣ ɔɔ disa bə mi kɔtɔ ɔɔ lə ɣtiran mə, i lə zɔn də àgbətɔ xixə mə tɔ wo nɔnɔ mə ji a ? ⁴ Kə amə ɔwə lə miamə i lə nu bə: "Pɔlu ji i nya η lə" Amə bu wo bə: " Apolosə ji i nya η lə a" η nyi xixə a mə tɔ wo nɔnɔ mə i nyi hunna a ? ⁵ Mə ε i nyi Apolosə a ? Mə ε i nyi Pɔlu a ? Mawu ye mənsən tɔ kə ji mi to i xɔsə awo ɔɔɔ i mí nyi e. Ǝdɔ kə Mawu ɔɔ nə míadomətɔ ɔɔka ɔɔka a i mí lə wɔ. ⁶ Ǝnyə a, η tu àti, i Apolosə wu əci nə ε; vò a, Mawu i wɔ i i lə cin. ⁷ Ǝnə a, amə kə tu àti a, kidə amə kə wu əci nə ε a, wo ɣ nyi ənu ɔɔ o. Vò a, Mawu kə wɔ i àti a lə cin a ɔɔken tɔ i lə vəvəɔ. ⁸ Amə kə tu àti a kidə amə kə wu əci a və i sɔ; i sigbə amə ɔɔka ɔɔka wɔ ədɔ mɔ a ye fən i Mawu la tu nə ε. ⁹ Ɖo mí bɔ i lə wɔ ədɔ d'ədu nə Mawu i, i miawo i nyi Mawu y'ebo i gbə nyi ye xɔ. ¹⁰ Ǝnyə a, to àfənu kə Mawu na η a mə a, η cɔ gɔmɔɔkɔpɔ wo ɔɔ anyi sigbə əxɔtutɔ àdɔdɔ ənə, i aməbu lə mə əxɔ dəji. Vò a, aməyamə na hən aye də sigbə i lə tu i dəji mɔ a η nyɔngbin. ¹¹ Ɖo wo ɔɔ əxɔ a anyi vɔ, Yesu Kriso i nyi gɔmɔɔkɔpɔ a, aməɔɔ ɣ ka gbə

tə η ɔ̄o əbu anyi zən lə kə lɛ a η o. ¹²Wo co, wo a cɔ̄ cika, əhoga, əkpə xɔ̄ àfi wo, sə mə əxɔ̄ də gɔ̄mədɔ̄kpə a ji; amədəwo co wo a zan àti, əbè nɔ̄mi əgbə. ¹³Ɛdɔ̄ kə amə ɔ̄eka ɔ̄eka wɔ̄ a la jə gbanɔ̄ba, i wo a desi i lə kojoɔ̄ɔ̄ɔ̄zangbə. Azan hunna la va kidə əzò; i əzo a la do ədɔ̄ kə amə ɔ̄eka ɔ̄eka wɔ̄ a kpɔ̄, i la ɔ̄ə ənu kə i nyi a disa. ¹⁴Nə ədɔ̄ kə amədə wɔ̄ də gɔ̄mədɔ̄kpə a ji a ɔ̄ fɔ̄ɔ̄n l'əzo a nu a, amə a la xɔ̄ ye fəntu. ¹⁵Nə ədɔ̄ kə amədə wɔ̄ a fɔ̄ɔ̄n l'əzo a nu a, amə hunna ɔ̄ ka kpɔ̄ əfəntu ɔ̄ə xɔ̄ o; vɔ̄ a, wo a xɔ̄ yeɔ̄ta gan, sigbə amə kə to əzo mə a ənə.

¹⁶Mi η nya bə əxɔ̄ i mi nyi nə Mawu, i Mawu Gbɔ̄ngbɔ̄n lə miamə a ? ¹⁷Nə amədə gban Mawu xɔ̄ a, Mawu la ɔ̄ohwe nə amə a, ɔ̄o Mawuxɔ̄ a, ənu kɔ̄kɔ̄ i ì nyi; miawo i ɔ̄ə nyi Mawuxɔ̄ a.

¹⁸Amədə ɔ̄ ka brə ɔ̄eekia o. Nə mia doməɔ̄ ɔ̄ə bu bə ye wɔ̄ ηununyanya xixə əla mə tɔ̄ ɔ̄ə a, na trɔ̄ xronɔ̄, i la təɔ̄ nyi ηununyato ədɔ̄do a. ¹⁹Ɖo ηununyanya xixə əla tɔ̄ a, nyi əxro jɔ̄jɔ̄ lə Mawu ηkɔ̄. Ɖo wo ηrɔ̄ də Mawu nyɔ̄ a mə bə:

"Ɛ lə nə ηununyato wo lə wɔ̄ta wo nuwɔ̄wɔ̄ wo mə".

²⁰wo gbə ηrɔ̄ bə:

Ɛtɔ̄honɔ̄ dəsi ηununyato wo susu, i nya bə wo nyi ənu gbale.

²¹Ɛnə a, amədəken ɔ̄ ka ɔ̄əji də agbəɔ̄ wo η, i wɔ̄ àkɔ̄ o. Ɖo ənu wo see i nyi miato. ²²Ɛ tə η nyi Pɔ̄lu nɔ̄mi Apolosə nɔ̄mi Sefasə, ə gbə tə nyi xixə a, nɔ̄mi əgbè nɔ̄mi əku, ifia nɔ̄mi əcɔ̄ kə gbɔ̄nɔ̄ a; wo see i nyi miato. ²³Vɔ̄ a, miawo yaa, mi nyi Kriso tɔ̄, i Kriso nyi Mawutɔ̄.

Kriso y'emədɔɖiɖa wo

4 Ɖnə a, Mi ɖo a kpɔ mí sigbə Kriso y'aməsəntɔ wo kidə amə kə Mawu cɔ ye mrimanu wo də asi nɔ, i mia ɖə wo disa ənə. ²Ɖnə a, amə kə wo cɔ ədɔ də àsi nɔ a, ənu kə wo lə byɔ wo ɖəɖə a i nyi wo a nɔ ègbèji. ³Ɖnyə a, nə mi ɖo kojo η, nɔmi wo ɖokojo η lə xixə əla kojodɔxo ɖə a, hunna η nyi ənu ɖə η o; ənyə ηta nyi η lə ɖokojo nə ɖeekinyə o. ⁴Tiin susu η lə dohwɛ η o, vɔ a, hunna η disa bə η nyi amə jɔjɔ o. Àxotɔ i nyi amə kə lə ɖo kojo η a. ⁵Yeidɔ a, mi η ka ɖo kojo nə amə ɖə gb̀xo gàmə a na sun o. Mi nɔtə, nə Àxotɔ va a, a ɖə ənu kə lə wawra lə zubru mə a də gbangba, i ənu kə lə aye mə nə àgbətɔ, i wo η kpɔ nə ənu jəmə a, a ɖə wo disa; ənə a, Mawu la cɔ kafukafu kə jə nə amə ɖeka ɖeka nə ε.

⁶Nɔviwo, cagbə miatɔ i η cɔ ənyəηta kidə Apolosə ənyɔ əla, i sə na mi kpɔdɛη, cagbə nə mia kpɔra ənu cɔ mía η; ɖo η ji bə ma ɖə ənyɔ əla g̀mə nə mi bə: «Mi η ka wɔ ənu ɖə wu ənu kə wo ηrɔ a o.» Nə mi η ka va kɔ miadəkɔiwo, i a nɔ aməɖəwoji, i gbə aməɖə o. ⁷Mə ε i wɔ i ə wugan aməɖeya wo? Mawu i na ənu kə ə wɔɖɛ a wo see əwo aye ? Kə i nyi ənə a, nukeejɔ i ə lə cɔ ənu kə lə asiwo a sə lə wɔ àkɔ sigbə wo η na əwo ənə o?

⁸Ifia mi kpɔ ənu kə mi ləji awo see vɔ! Mi jə àd̀k̀ vɔ! Miawo mi trɔzun əfyɔ, vɔ a mía wo mí η nyi əfyɔ o. η ji bə mia ɖu əfyɔ nyawo, nə míacawo mí a ɖ̀i i kidə mi. ⁹Vɔ a, lə tiin nu kpɔkpɔ mə a, ə wɔɖɛ sigbə Mawu cɔ mía wo amədɔɖiɖawo də toho ηgbəsɔtɔ, i mí wɔɖɛ sigbə amə kə ɖo la ɖo əku xwɛ nɔ; i mí trɔzun ənu kpɔkpɔ nə xixə a ənə, nə Mawuηədɔtɔ wo kidə àgbətɔwo. ¹⁰Mí jə cuku cəgbə Kriso tɔ,

v̀ a, miawo mi nyi ̀nunyat̀wo l̀a Kriso m̀a. Ḿiawo mi ̀j ẁa ̀jus̀an d̀e o, v̀ a, miawo mi ẁa d̀e; wo l̀a kafu miawo, i l̀a d̀a ḿiawo kp̀t̀. ¹¹ K̀ak̀a j̀a ̀̀g̀a ̀la m̀a a, fif̀a l̀a l̀́ mi, i ̀sig̀om̀a l̀a t̀an ḿi; awu ̀j l̀a ḿiasí o, wo l̀a xo ḿi, i mi l̀a frudan ỳik̀. ¹² Ḿi j̀a ǹa ̀gb̀ag̀ba i ẁa ǹa ̀d̀o kid̀a ḿial̀ wo, i la t̀a ̀j sun miad̀akíwoji. Ǹa am̀a wo l̀a zu ḿi a, ḿi bỳo ǹa f̀afa ǹa wo; ǹa wo l̀a do tukađa ǹa ḿi a, ḿi do ǹa j̀i d̀e. ¹³ Wo nu ǹa ḿianyo v̀an, v̀ a, ḿia l̀a nyo xom̀a d̀a wo ̀j. K̀ak̀a j̀a ifia ca a, wo c̀o ǹa mi s̀a kp̀o ǹa ̀k̀onrun xix̀a a t̀o, i gb̀a c̀o ǹa ḿi kp̀o ̀nu xođu xođu ̀gb̀at̀ wo t̀o.

¹⁴ Nyi ̀j l̀a ̀jro ̀nu ̀la d́iđa mi, i la s̀a do ̀jkr̀an mi o, v̀ a, ̀j s̀a l̀a c̀o aye d̀a ̀nu j̀i ǹa mi sig̀b̀a ̀vinỳa v̀v̀a wo ̀ǹa. ¹⁵ Đo, bari ǹa mi ẁa ̀nukpram̀at̀o d̀e sig̀b̀a Brat̀on am̀awo (10.000) ̀ǹa l̀a Kriso m̀a ca a, mi ̀j ẁa d̀ad̀a s̀ig̀b̀o d̀e o, ̀nỳa i nyi d̀ad̀a ǹa miawo see to ̀jnỳo c̀e k̀a ̀j do ǹa mi a m̀a. ¹⁶ Yeid̀o i ̀j l̀a c̀o aye d̀a ̀nu j̀i ǹa mi, ǹa mia nyi tiin kp̀od̀aǹt̀o wo. ¹⁷ Cag̀b̀a hunna t̀o a, ̀j d̀o ̀vinỳa v̀v̀a, ̀gb̀̀j̀iǹt̀o l̀a ̀xot̀o m̀a Timote d́iđa mi, a va d̀onju sig̀b̀a ̀j zan ǹa ̀gb̀̀ m̀o l̀a Kriso m̀a a ǹa mi; sig̀b̀a ̀j zan ǹa ̀gb̀̀ m̀o a, i ̀j kp̀ra ǹa am̀a to ̀fi d̀esyad̀e, l'̀ahab̀b̀o wo see m̀a. ¹⁸ Miadom̀at̀o d̀awo l̀a ẁa ̀k̀o, d̀o wo l̀a bu b̀a nyi ̀j ka gb̀a tr̀ova miag̀b̀o gb̀ad̀a o ̀ǹa. ¹⁹ V̀ a, ǹa ̀xot̀o jro a, naa va miag̀b̀o l̀a ma dinndin m̀a, ̀j nyi wo nuxo xoxo d̀ad̀a i ̀j ka va s̀a o, v̀ a, naa kp̀o ̀nu k̀a j̀i wo sun a. ²⁰ Đo Mawufyo dudu a, ̀j nyi nuxo xoxo i o, v̀ a, ̀jus̀an nu i. ²¹ Ǹa mi j̀i m̀o ? Ǹa ̀j gb̀oǹo miag̀b̀o a, ma h̀an ̀kp̀o a ? Ǹomi ma va kid̀a r̀onr̀on kid̀a xom̀afafa ?

̀nu xođudu ẁaẁa l̀a ̀hab̀b̀o m̀a

5 Ḿi l̀a s̀a i wo l̀a nu to ̀fid̀esyad̀e b̀a miadom̀a t̀o d̀ewo l̀a zan ̀gb̀̀ xođu xođu. I ̀gb̀̀ xođu xođu hunna nyra k̀ak̀a i wo ̀j kp̀o

nə ye məki lə maxɔsətɔ wo mə o: Mí lə sə bə amə ɖeka lə miama i mrə nɔ ye dada si gbɔ. ² Ɖnu wɔɖe ənə gbɔxo i mi gbə lə wɔ àkɔ, ənu i ɖo la ku mi, i ənu hunna məki wɔtɔ a, ɖè i mi ɖo la ɖeeji i lə miadomə. ³ Ɖnyə a, nyə ɲ lə miagbɔ lə ɲtiran mə o, vɔ a, ɲ lə miagbɔ lə gbɔngbɔn mə, ɲ ɖohwe nə amə kə wɔ ənu hunna a vɔ, sigbə ɲ lə miadomə ənə. ⁴ Nə mi bɔ lə Àxotɔ Yesu ɲkɔ mə a, naa l'ədu kidə mi lə gbɔngbɔn mə, i Àxotɔ Yesu la na mí ɲusən nə mía wɔ ənu kə i ji bə mía wɔ a. ⁵ Ɖnə a, wo ɖo la daci amə hunna ɖe nə rɛgba*, nə ənuvɔɛn kə lə ye gbè mə a na dahən, i Mawu la xɔ ye lùvɔ gan, gbəkikə Àxotɔ la va a. ⁶ Àkɔ kə mi lə wɔ a, ɲ nyi ənu nyɔngbin ɖə o. Mi ɲ nya bə kpɔnɔ tikə xɔɖeka i jijə nə kpɔnɔ wɔ kə wo nya a a? ⁷ Mi ɖə kpɔnɔ tikə xoxo a jii, nə mi a trɔzun kpɔnɔ wɔ kə wo nya yeye a, ɖo kpɔnɔ wɔ kə wo nya yeye, i kpɔnɔ tikə ɲ ləmə a, i mi nyi, ɖo Kriso kə nyi mía ringbɔvi didivayixɔ tɔ a, wo sə sa əvɔ vɔ. ⁸ Yeidɔ, mi na nə mía ɖu didivayi zan a, ɲ ka nyi kidə kpɔnɔ tikə xoxo kə nyi ənuvɔɛn nɔmi àdɛnyanyra a, i mia sə ɖu i o; vɔ a, mí a ɖu i kidə kpɔnɔ àtikə ma ləmə kə nyi ənu kɔkɔ wɔwɔ, kidə àdòdo nunu a.

⁹ Ɖ ɲrɔ də wema kə ɲ cɔ ɖiɖa mi ɖeɖeca mə bə, mi ɲ ka ɖo əkacaca kidə ənu xòɖu xòɖu wɔtɔwo o. ¹⁰ Ɖ nyi ənu xòɖu xòɖu wɔtɔ, amə kə ənu ɲ sun nɔ awo o, jàgùda nɔmi vodusəntɔ xixə əla mə tɔ wo i ɲ lə nu o. Nə mí gbə də ɲ i la si nə amə hunna wo a, xixə a mə i mi a cɔ lə. ¹¹ Ɖnu kə ɲ ɲrɔ ɖiɖa mi a, i nyi bə mi ɲ ka do əha kidə amə kə bə ye nyi nɔvi xɔsətɔ, gaɲkə i gbə lə wɔ ənu xòɖu xòɖu nɔmi amə kə ənu ɲ sun nɔ a o, nɔmi amə kə na lə sən vodu, i na lə zu amə, i na lə nù àhà mu nɔmi jàgùdà wo. Mi ɲ ka ɖu ənu kidə amə hunna

---

* 5:5 Pɔlu lə nu lela bə wo a nya amə a ji i lə əhabɔbɔ mə i.

mɔki kpete o. ¹² Ɛnyɛ i la ɔko kojo nɛ amɛ kɛ ɲ nyi xɔsɛtɔ awo a? Ɔo! vɔ a, amɛ kɛ nyi Krisotɔ awo i mi ɔko la ɔko kojo nɛ. ¹³ Mawu ɲta i la ɔko kojo nɛ amɛ kɛ ɲ nyi xɔsɛtɔ awo. Mawunyɔ a nu bɛ: « Mi ɔ amɛvɔɛn a do lɛ miadomɛ.»

Mi ɲ ka yɔ nɛ kojo mia ɔɔkiwo lɛ maxɔsɛtɔ wo gbɔ o

6 Nɛ ɛnyɔ ɔko nɔvi xɔsɛtɔ amɛvɔɛn domɛ a, nukeejɔ i mi donɛji kɛkɛ i na vɛ yɔ kojo lɛ maxɔsɛtɔ wo gbɔ, i mi ɲ va yɔ nɛ ɛ lɛ xɔsɛtɔ wo gbɔ o ? ² Mi ɲ nya bɛ xɔsɛtɔwo i la ɔko kojo nɛ xixɛ a a? i nɛ i nyi miawo i ka ɔko kojo nɛ xixɛ a a, ɛnu hunna wo kɛ ɲ nyi ɛnujɔnu ɔɔ a, mi ɲ ka tɛ sunji i nu i lɛ miadɔkiwo domɛ a ? ³ Mi ɲ nya bɛ mɛawo i la ɔko kojo nɛ Mawuɲɔdotɔ wo a ? Nukee gbɛ va nyi ɛnu kɛ lɛ xixɛ ɛla mɛ wo tɔ! ⁴ Nɛ tukaɔa ɔɔ va miadomɛ dɛ xixɛ ɛlamɛ nyɔ wo ji a, nukeejɔ mi vɛ yɔ nɛ kojo lɛ amɛ kɛ ɲ lɛ Mawu habɔɔmɛ awo gbɔ ? ⁵ Ɔkpɛn na lɛ mi, mi a bɛ ɛnunyɔtɔ ɔɔkɛn ɲ lɛ miadomɛ i la tɛ ɲ ɔko kojo nɛ nɔviwo a ? ⁶ Vɔ a, nɔvi xɔsɛtɔ lɛ yɔ kojo nɔvi xɔsɛtɔ, i à gbɛ va nyi maxɔsɛtɔwo gbɔ a!

⁷ Kojo kɛ mi yɔ nɛ miadɔkiwo a, ɔɔɔɔ disa vɔ bɛ mi gɛjɛn see. Nukee i dɔ, mi ɲ vɛn nɛ wo a tafu mi o; nukee i dɔ mi ɲ vɛn nɛ wo a fifi dɛ mi o ? ⁸ Vɔ a, miawo i na lɛ tafu amɛ wo, i na lɛ fifi; à gbɛ va nyi nɔvi xɔsɛtɔ wo i mi gbɛ wɔ nɛ ɛnu hunna wo kido! ⁹ Mi ɲ nya bɛ ɛnuvɔɛn wɔtɔ wo ɲ ka tɛɲ ɔko mɛma lɛ Mawufyɔɔɔɔ mɛ a? Mi ɲ ka brɛ miadɔkiwo o; ɛnu xɔɔu xɔɔu wɔtɔ wo; vɔdusɛntɔ wo, ɛhasiwɔtɔ wo; nyɔru kɛ mrɛ nɔ nyɔru gbɔ awo kidɛ ɲucu kɛ mrɛ nɔ ɲucu gbɔ awo; ¹⁰ frafitɔ wo, amɛ kɛ ɛnu ɲ sun nɔ awo, ɛhɛnumunɔ wo, amɛzuto nɔmi jɛgɔdɔ wo ɔɔ ɲ ka ɔko mɛma lɛ Mawufyɔ ɔɔɔɔ a mɛ o. ¹¹ Ɛnu hunna wo i miadomɛtɔ ɔɔwo nyi ɔɔɔɔca. Vɔ a, ifia a

Mawu læci nə mi, i mi ɖi, i ì cɔ mi d'əvo i mi nyi aməjɔɔ læ Àxotɔ Yesu Kriso ŋkɔ mə, to mía Mawu ye Gbòngbòn ji.

Mi zan mia ɲtiran nə Mawu

¹²Aməɖəwo læ miadomə i nu nɔ bə: "Wo na gbə ŋ bə ma wɔ ənusyanu" nyawo i, vɔ a, ə l'ənə gbòxo ŋ nyi ənusyanu i nyo nə ŋ o. Ŋco maa nu bə: "Wo na àgbə ŋ bə ma wɔ ənusyanu", Vɔ a, nyi ŋ ka gbə ɖeekinyə ɖe i a trɔzun hwàsì ənuɖəsyadə tɔ o. ¹³Mi gbə nu nɔ bə: « Ənuɖuɖu wo nyi xodo tɔ, i xodo nyi ənuɖuɖutɔ.» nyawo i, ə læ ənə gbòxo Mawu la gu wo aməvə awo. Vɔ a, agbətɔ ɲtiran ŋ nyi ənu xòɖu xoɖu wɔwɔtɔ o, Àxotɔ tɔ i ì nyi, i Àxotɔ nyi yetɔ. ¹⁴Mawu kə nyo Àxotɔ va àgbə a, la nyo míaawo va àgbə kidə ye ŋusən.

¹⁵Mi ŋ nya bə mia ɲtiran wo a, Kriso ye ɲtiranu wo i wo nyi a ? Maa cɔ Kriso ɲtiran nu, i sə wɔ ɲtiran mateletɔ wo tɔ i a ? Gbəɖə o! ¹⁶Nɔmi mi ŋ nya bə ŋucu kə mre kidə nyɔru mateletɔ a, wɔ ɖeka kidə e vɔ a? Ɖo wo ŋrɔ bə: « Wo aməvə awo la trɔzun ɲtiran ɖeka tɔtɔ». ¹⁷Ifia amə kə wɔ ɖeka kidə Àxotɔ a, ye kidə Àxotɔ və trɔzun ɖeka læ gbòngbòn mə.

¹⁸Mi si nə ənu xoɖu xoɖu wɔwɔ. Àgɔ bulɔmə kə àgbətɔ la jə a, læ àzɔgə nə ye ɲtiran, vɔ a, amə kə gbə ɖekia ɖe nə ənu xoɖu xoɖu wɔwɔ a jə àgɔ də yeŋta ɲtiran. ¹⁹Mi ŋ nya bə mia ɲtiran a, i nyi əxo nə Gbòngbòn Kɔkɔ kə Mawu na mi, i ì læ miamə a a? Mi ŋ lɛ nə mianɲtawo o. ²⁰Mawu tu əfən ganɲan, i sə xrə mi. Yeidɔ a, mi zan mia ɲtiran sə kafu Mawu.

Pɔlu xonu dɛ nyɔru dɛdɛ ŋu

7 Sɛ ku dɛ ɛnyɔ kɛ mi ka sɛ dɛ wema kɛ mi ŋrɔ dɛdɛ ŋ a mɛ a, mi bɛ: « Ŋ nyɔ bɛ ŋucu na mrɛ nyɔru gbɔ o». ²Ɛ lɛ ɛnɛ gbɔxo, nɛ wo ŋ ka va wɔ ɛnu xoɖu xoɖu o a, ɛ jɛ bɛ ŋucu dɛsyadɛ na dɛ nyɔru dɛka, nɛ nyɔru dɛsyadɛ na dɛ ŋucu dɛka. ³Ŋucu dɔ la mrɛ nɔ àsi a gbɔ, nɛnɛ kɛ a, nyɔru ca dɔ la mrɛ nɛ nɛ àcu a. ⁴Nyɔru a ŋ wɔ àcɛ dɛ dɛ yɛnta ŋtiran ji o, ye ŋtiran a, àcu a tɔ i ì nyi. Nɛnɛ kɛ a, ŋucu a ŋ wɔ àcɛ dɛ dɛ ye ŋtiran ji o, àsi a tɔ i ì nyi. ⁵Mi ŋ ka gbɛ nɛ ɛxo nɛ miadɛkiwo o, zɛn lɛ nɛ i va nyi miaŋtawo i nu i lɛ miadomɛ, i la nɔ ɛnɛ nɛ gamɛ xɔdɛka, i la tɛ ŋ lɛbɛ nɛ ɛdɛ xoxo. Vɔ a, nɛ ɛgà a mɛ vayi a, mia gbɛtrɔ wɔ dɛka, ɛnɛ a miadɛki jimaɖu lɛ ŋ ka va dɛ ɛmɔ nɛ regba nɛ à va tɛ mi kpɔ o. ⁶Ɛnyɔ ɛla kɛ ŋ lɛ nu nɛ mi a, ŋ nyi ɛsɛ i ŋ lɛ do nɛ mi o, vɔ a, ɛmɔ i ŋ lɛ dɛ nɛ mi. ⁷Nyawo a, ŋ ji bɛ amɛ wo see na nɔ ɛnyɛ mɔki, vɔ a, ɛnu nana a, amɛtɔ amɛtɔ i Mawu na amɛ; ɛ na ɛla amɛ ɛla, i na ɛbu amɛ dɛya.

⁸Ɛnyɔ kɛ ŋ lɛ nu nɛ ɛtrɛnɔ wo kidɛ kposu wo a, i nyi bɛ ɛnyɔ bɛ wo a nɔ woodɛkɛn sigbɛ nya ŋ lɛ dɛ a. ⁹Vɔ a, nɛ wó ŋ ka tɛ dɔ lɛ wodɛkiwo ji a, wó a dɛ nyɔru nɔmi wó a dɛ àcu. Do nyɔru dɛdɛ nɔmi àcu dɛdɛ nyɔ wu kɛ ŋucu jiji nɔmi nyɔru jiji y'ejro la lɛ bi lɛ ranmɛ nɛ wo sigbɛ ɛzo ɛnɛ a. ¹⁰Nɛ amɛ kɛ dɛ nyɔru nɔmi kɛ dɛ àcu awo, ŋ lɛ dɛ ɛsɛ nɛ wo (Ŋ nyi ɛnyɛ i lɛ d'ɛsɛ a o, vɔ a, Àxotɔ ŋta i do e) bɛ nyɔru ŋ dɔ la gbɛ àcu a o. ¹¹Vɔ a, nɛ nyɔru dɛ gbɛ àcu a a, ŋ ka gbɛ dɛ àcu dɛ o, ɛ gbɛ ɛnɛ a, na vɛ co kojo kidɛ àcu a. Ŋucu dɛ ŋ ka gbɛ àsi a o.

¹²Nə aməḍəyawo a, ənu kə ŋ lə nu nə wo a, i nyi (Ənyəŋta i lə nu i, ŋ nyi Àxotə i o.) Nə nɔvi dɛ dɛ nyɔru maxɔsətə, i nyɔru a rɔn bə ye a nɔ kidə e a, ŋ ka gbə e o. ¹³Nənə kə a, nə nyɔru xɔsətə dɛ dɛ àcu maxɔsətə, i nə ŋucu a rɔn bə ye a nɔ kidə e a, ŋ ka gbə e o. ¹⁴Ɖo ŋucu maxɔsətə a trɔzun amə kə Mawu cɔ d'əvo to àsi a xɔsətə a ji, i nyɔru maxɔsətə a ca trɔzun amə kə Mawu cɔ d'əvo to àcu a xɔsətə a ji, i Mawu cɔ wo viwo ca d'əvo. Nə ŋ nyi ənə a, wovi wo la wɔdɛ sigbə amə kə ŋ dəsi Mawu ənə o. ¹⁵Nə ŋucu maxɔsətə a ləji a gbə àsi a xɔsətə a, na gbə e; nɔmi nə nyɔru maxɔsətə a ləji a gbə àcu a xɔsətə a a, na gbə e. Ənə a, nɔvi ŋucu xɔsətə a, nɔmi nɔvi nyɔru xɔsətə a, la jə dɛkia si. Ɖo cagbə mia kpɔ fàfa i dɔ Mawu yɔ mi. ¹⁶Əwo nyɔru xɔsətə, ə nya nə aa tə ŋ xɔ àcu əwo gan a? Nɔmi əwo ŋucu xɔsətə, ə nya nə aa tə ŋ xɔ àsi əwo gan a?

Mi nɔ àgbə sigbə Mawu jro mɔ a

¹⁷Aməsyamə na zan y'egbə nə à sɔgbə kidə ənu nana kə Àxotə na e a, i la sɔgbə kidə sigbə i lə dɛ gbɔxo Mawu yɔ e a. Əsə kə ŋ sə dɔ ayi to əhabɔbɔ awo see mə a nə. ¹⁸Nə amə dɛ co əvo gbɔxo Mawu yɔ e a ? Na nɔ y'əvo coco mə. Aməḍə nyi àtitɔnɔ gbɔxo Mawu yɔ e a ? Ŋ ka co əvo o. ¹⁹Əvo coco nɔmi əvomaco ŋ nyi ənu dɛ o, ənu kə l'ətaji a, i nyi wo a s'ətonu nə Mawu sə wo. ²⁰Amə dɛka dɛka na nɔ sigbə i lə gbɔxo Mawu yɔ e a. ²¹Hwasi i ə nyi gbɔxo Mawu yɔ əwo a ? Ŋ ka wɔ də əḍɛ nə əwo o. Vɔ a, nə əmɔnu kpɔkpɔ dɛ va nə əwo bə na jə dɛekiəwo si a, jə dɛkiwo si. ²²Ɖo amə kə nyi hwasi, i Àxotə yɔ e a, trɔ amə kə jə dɛekya si lə Àxotə ye ce mə ; nənə kə i amə kə lə dɛekya si, i Kriso yɔ e a, trɔzun hwàsì nə Kriso. ²³Əfən ganɔgan i Mawu tu i sə xɔ mi, mi ŋ ka gbə trɔzun hwàsì nə àgbəto

wo o. ²⁴Yeido a, nɔviwo, amə ɖeka ɖeka na nɔ Mawu ŋkɔ, sigbə i lə gbɔ̀xo Mawu yɔ ε a.

Pɔlu nu ənu kə trənc wo, kidə kə kposu wo ɖo la wɔ a.

²⁵Nə ətrənc wo a, nyi ŋ xɔ̀ əsə ɖə co Àxotɔ gbɔ o: Vɔ̀ a, ənyə kə Mawu wɔ i ŋ nyi amə kə ŋu wo co wo a ɖ'əjido lə Mawu yə mənɔvəvə mə a, maa nu ənu kə ŋ kpɔ də ŋu a nə mi.

²⁶Cagbə vɔ̀və səsə kə lɛ ɖɛ ifia wo ŋu a, ŋ kpɔ bə ənyɔ bə amə ɖeka ɖeka na nɔ sigbə i lə ɖɛ a. ²⁷Ɛ ɖə nyɔru a ? Ka ji bə ye a gbə e o. Ɔ ɖə nyɔru haɖo a ? Ka ji bə ye a ɖə o. ²⁸Gaŋkə, nə ə ɖə nyɔru a, ŋ wɔ ənu d'agɔ o, nə tugbejevi ɖə ɖə àcu a, ŋ wɔ ənu d'agɔ o. Vɔ̀ a, amə kə ɖə nyɔru nɔmi kə ɖə àcu awo la to vɔ̀və səsə wo mə, nyi ŋ ji bə mia to vɔ̀və səsə hunna wo ɖə mə o.

²⁹Nɔviwo, ənu kə ŋ lə nu, i lə nu ənə a kə: Gamə xɔ̀ɖəka i kpɔɔ, co ifia a, amə kə wɔ nyɔru ɖɛ awo na nɔ àgbɔ̀ sigbə wo ŋ wɔ ɖɛ ənə o. ³⁰Amə kə lə fan àvin awo na wɔɖɛ sigbə amə kə ŋ lə fan àvin a ənə; amə kə lə kpɔ jijo awo na wɔɖɛ sigbə amə kə ŋ lə kpɔ jijɔ a ənə; amə kə lə xrə ənu awo na wɔ sigbə ənu kə wo lə xrə a, ŋ nyi wɔɔ ənə. ³¹Amə kə lə zan xixə əla mə y'enu wo a, na nɔ sigbə wo ŋ lə zan ənu ɖə ənə; ɖo xixə əla ənu wo ŋ ka nɔ anyi kəkə sə yi o.

³²Ŋ ji bə ənu bükpɔ ɖəken ŋ ka nɔ aye mə nə mi o. Amə kə ŋ ɖə nyɔru a, lə nə əbɔ̀ nə ənu kə nyi Àxotɔ tɔ awo, ə ji nɔ sigbə a wɔ mɔ i la nyɔ lə Àxotɔ si a. ³³Vɔ̀ a, amə kə ɖə nyɔru a lə nə əbə nə xixə əla mə y'enu wo, é ji nɔ a nyɔ lə àsi a gbɔ, ³⁴ənə a, ənu aməvə ji i ye ŋkɔvi lə nə. Nənə kə i nyɔru ma wɔ àcu ɖɛ a, nɔmi tugbejevi a, lə nə əbɔ̀ nə ənu kə nyi Àxotɔ tɔ awo, ɖo ə ji nɔ a nyi amə kəkɔ lə ŋtiran

kidə lə gbòngbòn mə. V̀ a, nyɔru kə dɛ àcu a lə nə ̀b̀ nə xixə əla mə y'enu wo, ́ ji nɔ a nyɔ lə àcu a gbɔ.

³⁵ Cagbə ̀nyɔɛ miatɔ i dɔ i ɲ nu ənə, ɲ nyi ɲ ka sə dɔ fecə nə mi i o. ɲ ji bə mia zan miagbə sigbə i jə mɔ a, nə mia ləbə nə ̀xotɔ ye dɔ nỳngbin.

³⁶ Nə dɛkɛjɛ dɛ l'əxɾɔ mə dɛ kidə tugbejɛvi dɛ, i dɛkɛjɛ a kpɔ bə ye lə dɔ əjro nyɔru a tɔ digbə, i ɲ tə lə dɔ lə dɛkia ji a, wo co wo a dɛ wodɛkiwo fɛɛ, sigbə ̀ jro ɲucu a mɔ a. Wo ɲ wɔ d'ag̀ o. ³⁷ V̀ a, nə dɛkɛjɛ a kpɔ dɛkia mə, i dɔ e lə y'ɛji mə bə ye ɲ ka dɛ nyɔru o, i ye ɲ ka mrə yesixɾɔgbɔ o, kpɔ ɲ nyi wo zin ji i o, i ̀ nyi yɛnta nujro mə i co a, nə à tə dɔ lə dɛkia ji v̀ a, ənu nỳngbin i. ³⁸ ̀nə a, amə kə dɛ y'esixɾɔ a, ənu nỳngbin i ̀ wɔ, amə kə ɲ dɛ y'esixɾɔ o a, ə gbə wɔ ənu nỳngbin wu aməɔɔya.

³⁹ Nyɔru kə dɛ àcu a, ̀sə bra ɛ də àcu a ɲ kəkə nə g̀kəmə a nɔ àgb̀ nɔ a. Nə àcu a ku a, ə jə dɛkia si, ə co a dɛ amə kə jro e a, v̀ a, na nyi x̀sətɔ. ⁴⁰ ̀ lə ənə gb̀xo, nə i nɔ àcu ma dɛ a, a nɔ jij̀ mə wu, sigbə ɲ kpɔ ɛ do a nə, ɲ x̀sə bə Mawu gbòngbòn l'ənyə ca mə.

Enududu kə wo sə sa əvɔ nə vòdu wo a

8 Ifia a, Mía xonu də ̀ran kə wo sə sa əvɔ nə voduwɔ a ɲu. Mi nu nɔ bə míawo see i nya ənu, àd̀d̀o i, v̀ a, ənu nyanya hunna na a dɔ nɔ i àgbətɔ wɔ nə àkɔ v̀ a, r̀nr̀n dɔ nə amənɔvi dɔ nɔ i wo yi nə ɲkɔ lə x̀sə mə. ² Nə aməɔɔ b̀ bə ye dəsi ənudə a, ɲ dəsi i sigbə wo dɔ la dəsi i a haɔ o. ³ V̀ a, nə aməɔɔ r̀n Mawu a, Mawu dəsi i.

⁴ Ifia dɛɛ, ə nyɔ bə wo a dɔ ənu kə wo sə sa əvɔ nə vodu a a? Mí nya ganji bə vodu dɛ ɲ lə xixə a mə o, i mí nya bə Mawu dɛka tɔtɔ i lɛ. ⁵ ̀nu s̀gbɔ lə jin kori, i lə anyigban ji, i amə wo sə yɔ nə

mawuwo, sigbæ mawu sùgbɔ kidæ àxotɔ sùgbɔ i lɛ ɛnɛ. ⁶ Mawu ɖeka i lɛ nɛ míawo, yei nyi Dàda kɛ ɖo ɛnuwo see a, yei mi lɛ àgbɛ̀ nɛ, nɛnɛ kɛ a, Àxotɔ ɖeka i lɛ, yei nyi Yesu Kriso, ye ji i wo wɔ ɛnu wo see to, yeidɔ i mi lɛ àgbɛ̀.

⁷ Vɔ̀ a, amɛsyamɛ η s'ɛnu jɛ ɛnyɔ hunna mɛ o. Vòdu sɛnsɛn ma dɛ amɛɖɛ wo kɛkɛ jɛ ifia, wo kpɔtɔ i lɛ ɖu ɛran kɛ wo sɛ sa ɛvɔ nɛ vòduwo a, sigbæ ɛran hunna a vòdu tɔ i ì nyi ɛnɛ, i kɛ wo susu η sɛɲu a, wo bù nɛ bɛ yewo ɖù kɔ. ⁸ η nyi ɛnu ɖuɖu i la dɔ i mí a nyɔ Mawu ηkɔ o, nɛ mí gbɛ ɛnu a ɖuɖu ɖɛ a, η dahɛn ɛnu ɖɛ lɛ míɛɲu o. Nɛnɛ kɛ a, nɛ mí ɖu i a, η kprɔ mí yi ηkɔ o.

⁹ Vɔ̀ a, mi hɛn aye, nɛ mia ɖekisi kɛ mi jɛ a, η ka va nyi àfɔkrɛnu nɛ amɛ kɛ η wɔ ɛgan ɖɛ lɛ xɔsɛ mɛ awo o. ¹⁰ Ɖo, nɛ amɛ kɛ η wɔ ɛgan ɖɛ lɛ xɔsɛ mɛ a, kpɔ ɛwo kɛ wɔ ɛnunyanya ɖɛ a, lɛ ɖu ɛnu lɛ vòduxo a, η na na ε ɛjɛɖɛɖɛ i à ɖu ɛnu kɛ wo sɛ sa ɛvɔ nɛ vòduwo a a? ¹¹ Ɖ nɛ a, nɔvi hunna kɛ η wɔ ɛgan ɖɛ lɛ xɔsɛ mɛ a o, i Kriso ku dɛ y'etamɛ a, crɔn cagbɛ ɛnu kɛ ɛnya a tɔ. ¹² Nɛ mi lɛ jɛ àgɔ̀ dɛ mia nɔvi wo ɛnɛ, i na dɛ akpa wo susu kɛ η sɛɲu o a ηu a, mia nya bɛ Kriso i mi lɛ jɛ àgɔ̀ do. ¹³ Yeidɔ, nɛ ɛnu kɛ η ɖù a la dɔ i nɔvinyɛ la dɔ i nɔvinyɛ la jɛ ɛnuvɔɛn mɛ a, nyi η ka gbɛ ɖu ɛran gbɛɖɛ o, nɛ η ka va nyi ɛnyɛ i dɔ i nɔvinyɛ va jɛ ɛnuvɔɛn mɛ o.

Ɖɔ̀ kɛ Amɛɖɛɖɛɖɛ wo ɖo la wɔ awo kidæ àɛ kɛ wo wɔɖɛ a

9 Nyɛ η jɛ ɖekinyɛ si a ? Nyɛ η nyi amɛɖɛɖɛɖɛ a ? Nyɛ η kpɔ Yesu mía Xotɔ a ? Í η nyi miawo i nyi ɛɔ kɛ η wɔ lɛ Àxotɔ mɛ a, ye ɛɛncɛn a ? ² Nɛ nyɛ η nyi amɛɖɛɖɛɖɛ nɛ amɛbu wo a, η nyi i nɛ miawo e; ɖo miawo i nyi amɛɖɛɖɛɖɛ dɔ kɛ η wɔ a ye dɛsi lɛ Àxotɔ mɛ.

³ Amə kə na lə do àgò ñ awo a, ənyɔ kə ñ sə xɔ nə ɔeekinyə lə wo si a kə: ⁴ Ñ nyɔ bə wo a na ñ ənu ɔuɔu kidə ənu nunu nə əɔɔ kə ñ wɔ a a? ⁵ Nyə ñ wɔ àce ɔe i la ɔe nyɔru xòsətɔ kə la nyi asinyə a kprɔ hən a, sigbə aməɔɔɔɔɔ ɔeyawo* kidə Àxotɔ ye nɔvi wo kidə Sefasə* wɔ nɔ mɔ a a? ⁶ Nɔmi ənyə kidə Banabasə ɔəɔə i la wɔ əɔɔ i la sə kprɔ míaɔekiwo ji a? ⁷ Mi sə kprɔ gbəɔə i àhwàɔɔwɔɔ ɔe cɔ yeŋta əho sə wɔ ahwàɔ kprɔ a? Nɔmi amə kə do vɛenti ñ ɔu nə y'eku cəncən o? Nɔmi mə e i nyi nə əran, i ñ nù nə y'ənɔci o?

⁸ Vò a, ñ nyi agbətɔ wo susu ɔəɔə mə i ñ lə nu ənyɔ əla do o, Moyizi əsə a ca nu ənə. ⁹ Ɖo wo ñrɔ də əsə a mə bə: «Mi ñ ka də àjà ənu nə lala kə lə tükù ənuku lè àfɔnu a o.» Mawu lə xɔ də lala ji i a? ¹⁰ Lə àdòdo mə a, ñ nyi míawo i ɔɔ i Mawu lə xonu ənə a? Eɛn cəgbə míatɔ i wo ñrɔ ənu hunna; ɔe amə kə lə d'əbo a kidə amə kə lə to ənuku a, ɔe la wɔ wɔɔ lə ñkuvɔ ɔeɔe mə bə yewo ɔe la kprɔ ənuku kə nyi yewotɔ a xɔ. ¹¹ Nə mí do ənuku gbəngbɔn mə tɔwo də miámə, i nə cəncən kə mí lə ji awo nyi mia ɔəku nuwo ɔee, ənu i mí wɔ də àgò a? ¹² Nə aməbuwo lə zan àce hunna wo də mia ji ɔe, míawo mí ñ wɔ àce hunna də mia ji ɔe wu amə hunna wo a?

Ɖ lə ənə gbòxo míawo mí ñ zan àce hunna o. Wugan ənə a, mí doji l'ənuwo see nu, cəgbə nə mí ñ ka nyi àfɔkrənu nə Kriso y'əŋənyɔe a ñkɔ yiyi o. ¹³ Mi ñ nya bə amə kə wɔ nə sənsəndɔ lə Mawuxomə awo, àxo a mə y'ənuɔuɔu i wo ɔu nɔ a, i amə kə sa nə əvɔ l'əvɔsəkrəji awo kprɔ nə wo tɔ lə əvɔsa a mə a? ¹⁴ Nənə kə i Àxotɔ n'agbə bə amə kə lə do əŋənyɔe awo a, əŋənyɔe a na na ənuɔuɔu wo.

---

* 9:5 * 9:5 Pyeɛ i wo yɔ ənə

9:9 1Timòte 5:18

¹⁵ Vò a, nya ò cò àcè hunna wo dèken wò èdò o, kpò nyi ò lè òrò wema àla i sè lè byò é o. Nè ò ku a, a nyò ò wu, bə amədə na xò búbù hunna lə àsinyə. ¹⁶ Nyə ò lə do əḡənyɔɛ a sè lə wò àkò o, ədò i ò nyi i wo sè dè àsi ò bə ma wò é kokoko; ətavɔɛn i à nyi ò nè nyə ò do əḡənyɔɛ a o. ¹⁷ Nə ò mə nɛ lə wò èdò a lə nyə òta simə i a, naa xò əfəntu, vò a, kə i nyi wo dò ò i a, èdò kə wo dò ò a i ò lə wò. ¹⁸ Ifia a, nukée i nyi tiin fəntu ? Ye i nyi bə əḡənyɔɛ kə ò lə do a, ma do e gbale, i nyə ò ka zan àcè əḡənyɔɛdoto tò o.

¹⁹ Dèekinyə si i ò lə, nyə ò nyi hwàsì nè amə də o, vò a, ò cò dèekinyə wò ahwàsì nè aməsyamə, cəgbə nè ma wò nè amə sùgbò na xò Kriso sè. ²⁰ Nə ò lə jifu wo domə a, ò zan nè nɔnɔmə sigbə jifu wo ənə, i la kpò əmò i dɔn wo nè wo a xɔsə, i nè ò lə amə kə lə Moyizi əsə a gɔmə awo do mə a; ò zan nè nɔnɔmə sigbə ò l'əsə a gɔmə ənə, i la sè dɔn wo nè wo a a xɔsə, vò a, nyə ò dɛ l'əsə a gɔmə o. ²¹ Nənə kə a, kə ò dɔ amə kə ò dəsi Mayizi əsə awo gbò a, ò zan nè nɔnɔmə sigbə nyə ò dəsi əsə a ənə o, cəgbə nè ma dɔn wo nè wo a xòsə. Vò a, hunna ò nyi bə nyə ò lə zɔn də Mawu əsə ji o, dɔ ò lə Kriso əsə gɔmə. ²² Lə amə kə ò wò ḡusən dɛ lə xòsə mə awo domə a, ò zan nè nɔnɔmə sigbə nyə ò wò ḡusən dɛ ənə o, nè ma dɔn wo nè wo a xòsə. Sigbə amə dɛka dɛka lə a, yenu i ò wò nɔ, i la kpò əmò i xò amə də wo gan. ²³ Əḡənyɔɛ a i dɔ i ò lə wò ənu əla wo sè cəgbə nè ma dɔ màmà l'ənyɔɛ kə lə əḡənyɔɛ a mə a mə.

²⁴ Mi ò nya bə l'ədù susu toho a, èdùsutòwo sè i su nɔ èdù cəgbə nè wo a dɔ àjò, gbòxo amə əkuɔdɛka i va dɔ nɔ àjò a a ? Mi su èdù sigbə mia su i mɔ i dɔ àjò a. ²⁵ Èdùsutòwo sè də nè èsè sənḡu sənḡu nè woɔkɛiwo lə èdù susu kpakpra toho, cəgbətò nè wo a kpò əjidɔdɔ

kuku kə danə əhən a xɔ, vɔ̄ a, míawo a, mí wɔ̄ nə ənə i la sə kɔ̄ əjɪdɪdɪ kuku kə ɲ danə əhən a xɔ. ²⁶ Yeidɔ̄ ɲ lə su ə̀dù, i tiin ɲkuvɪ lə ləfi ɲ yikɔ̄ a ji. ɲ wɔ̄ dɛ sigbə əkɔ̄ndatɔ̄ ənə, kɔ̄ nyə ɲ lə dā ə̀kɔ̄n də hāhāmə o. ²⁷ ɲ də nə aya nə tiin ɲtiran, i hən nə ɛ sənɲu sənɲu, i la sun ji nə ɲ ka nyi bə nə ɲ do əɲənyɔ̄ɛ a nə aməbu wo jɔ̄ a, Mawu na va gbə ənyəɲta o.

Pɔ̄lu xonu də vodu sənsən ɲ

10 Nɔ̄vi wo, ɲ ji bə mia dɔ̄ɲu ənu kə jɔ̄ də mía tɔ̄gbi wo ji a. Wó see i nɔ̄ àkɔ̄kɔ̄pɔ̄ gɔ̄mə, i to axu mə di; ² i wo lə Mawuci nə wo see lə àkɔ̄kɔ̄pɔ̄ a kidə axu mə lə dɛka wɔ̄wɔ̄ mə kidə Moyizi. ³ Wó see i d̀ù Gb̀ngb̀n mə ənuɔ̄d̀d̀ d̀ d̀kɛnyə, ⁴ Wó see ǹ òci Gb̀ngb̀n mə tɔ̄ d̀kɛnyə: Wó ǹ òci a lə əkpə ganɲgan Gb̀ngb̀n mə tɔ̄ kə lə kɔ̄pɔ̄ wo do a mə, əkpə a, i nyi Kriso. ⁵ Vɔ̄ a, amə s̀gbɔ̄ lə wo domə i wo nu wɔ̄wɔ̄ ɲ nyɔ̄ Mawu ɲkɔ̄ o, ye i dɔ̄, wó ku lə z̀gb̀ji. ⁶ Kɔ̄dɔ̄ɲ i ənu hunna wo kə jɔ̄ a la nyi nə mí, nə míacawo mí ɲ ka dɔ̄ əjɔ̄vɔ̄ɛn sigbə wawo ənə o. ⁷ Mí ɲ ka sən vodu sigbə amə dɛ wo wɔ̄ ɛ lə wo domə a ənə o, dɔ̄ wo ɲɔ̄ də Mawunyɔ̄ wema mə bə: «Amə wo kanɔ̄n, i d̀ù, i ǹù, i co, i brəvi.» ⁸ Mí ɲ ka gbə mía d̀kɛkiwo dɛ nə ənu xoɔ̄d̀ xoɔ̄d̀ wɔ̄wɔ̄ sigbə wo domətɔ̄ wɔ̄ ɛ i àgb̀tɔ̄ bratɔ̄n ə̀wivɔ̄tɔ̄n(23.000) ku lə ɲkəkə dɛka mə a ənə o. ⁹ Mí ɲ ka tə Kriso* kɔ̄ sigbə amə dɛ wo wɔ̄ ɛ lə wo domə i ə̀dan d̀ù wo i wó ku ənə o. ¹⁰ Mí ɲ ka to nə ənyɔ̄, sigbə amə dɛ wo wɔ̄ ɛ lə wo domə, i Mawuɲədɔ̄tɔ̄ kə crɔ̄n nə amə a va i crɔ̄n wo a ənə o. ¹¹ Ənu hunna wo jɔ̄ də wo ji, i a nyi kɔ̄dɔ̄ɲ nə mí, wo ɲɔ̄ ənu hunna wo dɛ i a sə kɔ̄ranu mí. Də mí lə g̀mə ɲgbəsɪtɔ̄ wo mə. ¹² Yeidɔ̄, amə kə bubə ye l'ətə a, na hən aye, nə ɲ ka va gejen

* 10:9 Ənu ɲɔ̄ɲɔ̄ xoxo wo ɲɔ̄ ɛtɔ̄hɔ̄nɔ̄ lə lela

o. ¹³Tətəkpɔ ɔkɛn ɨ ka va nə mi i a wugan kə va nɔ nə àgbətɔ wo a o; Mawu nɔ nə ègbəji, i ɨ na rɔn i tətəkpɔ ɔə la va nə mi, i la wugan mia ɨusən o; vɔ a, nə tətəkpɔ a va a, Mawu la na mi aɛ kə mia sə doji ləmə a, i la na mi əmɔnu kə mia to i do lə mə a.

¹⁴Ye i dɔ nɔvinyə vəvə wo, mi si nə vodu sənsən. ¹⁵ɨ lə xonu nə mi sigbə maa xonu nə ɨnunuyatɔ a, miaɨtawo mi kù agɔmə nə ənyɔ kə ɨ lə nu a kpɔ. ¹⁶Yayra kɔfo kə ta mí donə akpə nə Mawu do a, nə mí lə nu vɛɛn lə mə a, ɨ nyi ɔkəwɔwɔ mə i ì lə dɔn mí do kidə Kriso ye hun a? I kpɔnɔ kə mí ma nɔ a, nə mí lə ɔu i a, ɨ nyi ɔkəwɔwɔ mə i ì lə dɔn mí do kidə Kriso ye ɨtiran a? ¹⁷Kpɔnɔ ɔkə tɔtɔ i lɛ, i nə mí sùgbɔ ca a, mí nyi ɨtiran ɔkə tɔtɔ, ɔfo kpɔnɔ ɔkə i míawo see mí ma ɔù. ¹⁸Mi kpɔ ənu də Izrayelə dükɔn ɨu: Amə kə ɔù nə əran kə wo sə sa əvɔ lə əvɔsəkpə ji awo, lə ɔkəwɔwɔ mə kidə Mawu. ¹⁹Nukee ɨ lə nu? Əran kə wo sə sa əvɔ nə vodu a, i nyi ənu ɔə a? Nɔmi vodu a ɨta i nyi ənu ɔə a? ²⁰Əo, vɔ a, ənu kə ɨ lə nu a kə: Ənu kə maxɔsətɔ wo sə sə əvɔ a, gbɔngbɔn vɛɛn wo i wo sa ε nɔ, ɔfo ɨ nyi Mawu i wo sa ε nɔ o. Nyə ɨ ji bə mia nɔ ɔkəwɔwɔ mə kidə gbɔngbɔn vɛɛn wo o. ²¹Mi ɨ ka tə ɨ lə nù lə Àxotɔ ye kɔfo mə, i gbə lə nù lə gbɔngbɔn vɛɛn wo tɔ mə o. Mi ɨ ka tə lə ɔù Àxotɔ ənuɔuɔu, i gbə lə ɔù gbɔngbɔn vɛɛn wo tɔ o. ²²Nɔmi mí lə ji bə Àxotɔ na hwanɨu i a? Mi bu bə mí wɔ ɨusən ɔə wu i i a?

Mi wɔ ənu wo see sə kafu Mawu

²³Aməɔəwo lə miadomə i nu nɔ bə: «Ənusyanu əgbə i wo na mi.» nyawo i, ganɨkə, ɨ nyi ənu wo see i nyɔ o. «Ənu wo see gbə i wo nà mí.» É l'ənə gbɔxo, ɨ nyi ənu wo see i wɔ nə ənyɔɛ o. ²⁴Amə ɔə ɨ ka ji nə bə yeɨta tɔ i la nyɔ o, vɔ a, na ji nə ənyɔɛ aməbu wo tɔ. ²⁵Mi

co mia dũ ãnu kã wo læ sã læ àfi mã awo see, i mia ye ñ ka xo næ mia ka ãnu dã sã o, ²⁶ dũ wo ñrũ dã Mawunyũ wema mã bã: «Ëtãhonũ tũ i nyi anyigban kidã ãnu kã læ ji awo see.» ²⁷ Nã maxõsãtũ dã yũ mi næ ãnu dũ dũ, i mi yi a, mi dũ ãnu kã a nã mi awo see, kpõ aye ñ ka xo næ mi, i mia ka ãnu dã sã o. ²⁸ Vũ a, næ amã dã nu næ mi bã: «Ëran ãlaa, ãran kã wo sã sa ãvũ næ vodu a i a», mi ñ ka dũ o, cagbã amã kã nu ãnyũ næ mi a tũ, ãnã a, miaye na vo. ²⁹ ñ nyi mia aye ñu, i ñ læ xonu do le la o, vũ a, amã dã a tũ i ñ læ nu. «Do ãnu kã amãbu læ bu dã aye mã a, i la dũ i nyã ñ ka tã vo i la wã ãnu kã ñ jro a a? ³⁰ Nã ñ do akpã næ Mawu cagbã ãnu kã ñ læ dũ a tũ a, nukeejũ i wo a xonu dã ãgunyã, næ ãnu dũ dũ kã ta mã ñ do akpã næ Mawu do a?» ³¹ Ënu i mi læ dũ a, nãmi mi læ nũ, nãmi ãnu dũ ãsiadã kã mi læ wã a, mi wã næ ε i a sã na kãfu kafu Mawu. ³² Mi ñ ka nyi afãkrãnu næ jifu wo o, mi ñ ka nyi i næ amã mã nyi Jifu wo o, kpõ mi ñ ka nyi i næ Mawu y'ehabãbũ o. ³³ Mi wã næ ãnu sigbã ñ wã næ ε a, ñ do næ ñusãn i a nyũ næ amã wo see l'ãnu dũsyãdã mã. Nyã ñ ji næ bã tinyã i la nyũ o, vũ a, ñ ji næ bã amã sũgbũ tũ na nyũ, ãnã a, wo a kpõ xũgan.¹ Mi kpõ ãnu dã ãgunyã i wã sigbã ñ kpõ næ ãnu dã Kriso ñu i wã nã a ãnã.

Sigbã wo a zan mã læ ãhabãbũ mã a

11 ñ kafu mi bã: Mi dũ næ ñu ñ, læ ãnu wo see mã, i wã næ dã ãnu kã ñ kpã mi awo ji. ³ Ënã a, ñ ji bã mia kpõnujã ãnu ãla mã, ye i nyi: Kriso i nyi ãta næ ñucu dũsyãdã, i ñucu i nyi ãta næ nyũru, i Mawu nyi ãta næ Kriso. ⁴ ñucu dũsyãdã kã læ xodã, nãmi kã læ dũ Mawugbã, i cã ãnu cãn ãta dã a, læ do ñkpãn amã kã nyi ãta næ ε a. ⁵ Nyũru dũsyãdã kã læ xodã, nãmi læ dũ Mawugbã, i ñ cã ãnu cãn ta dã o, læ do ñkpãn amã kã nyi ãta næ ε a, é wãdã sigbã nyũru

kə xɾɔ ətə ənə. ⁶Nə nyɔru dɛ gbə bə ye ɲ ka cɔ ənu cɔn ətə o, na kpa ətɛ. Vɔ a, nə i wɔ ɲkpən nə nyɔru bə na xɾɔ ətə nɔmi na kpa ətɛ a, ət dɔ a cɔ ənu cɔn ətə. ⁷ɲucu yaa, ɲ dɔ a cɔ ənu cɔn ətə o, dɔ Mawu ye dɛdɛ i ɪ nyi, i dɛ nə Mawu ye ganɲan disa. Vɔ a, nyɔru ya dɛ nə ɲucu ye ganɲan disa, ⁸dɔ ɲ nyi nyɔru ɲ i Mawu dɛ ɲucu cɔ o, vɔ a, ɲucu ɲ i ɪ dɛ nyɔrun cɔ. ⁹Mawu ɲ dɔ ɲucu cagbə nyɔrun tɔ o, vɔ a, Mawu dɔ nyɔrun cagbə ɲucu tɔ. ¹⁰Cagbə Mawuɲədɔtɔ wo tɔ a, acɛkpakpa ye dəsi dɔ la nɔ ətət nə nyɔru.* ¹¹Ɛ lə ənə gbɔxo, lə Ɔxɔtɔ mə a, nyɔrun hian ɲucu, i ɲucu hian nyɔru. ¹²Ɖo sigbə Mawu dɛ nyɔru cɔ ɲucu mə a, nənə kə i nyɔru ji ɲucu a nə. Ɛnu wo see i cɔ Mawu gbɔ. ¹³Mia ɲta wo mi bu i kpɔ bə: Ɔ nyɔ i nyɔru na nɔ ənu ma cɔ cɔn ətə gakəmə i lə xoɔdɛ yɔ Mawu a a? ¹⁴Xixə a ɲta ɲ kpɔ mi bə nə ətɛ diɲɲin l'ətə nə ɲucu a, ɲkpən nu i ɪ nyi nə ɛ a? ¹⁵Vɔ a, nə ətɛ kə lə ətə nə nyɔru a diɲɲin a, bɔbɔ i ɪ nyi nə ɛ. Nyawo a, Mawu na ətɛ diɲɲin nyɔru nə ətɛ cɔn ətə nə ɛ. ¹⁶Nə amə dɛ lə ji i la dɛ ətɛkə dɛ ənu hunna ɲu a, ət dɔ a nya dɛdɛ bə: Mía ɲta wo, nɔmi Mawu əhabɔbɔ wo ɲ wɔ zanzan bulɔmə dɛ dɛ o.

Ɔxɔtɔ y'enuɔɔɔ

(*Matie 26:26-29; Makə 14:22-25; Luka 22:15-20*)

¹⁷Nyɛ ɲ ka tɛ kafu mi lə ənyɔ kə ɲu ɲ ka xonu dɔ nə mi ifia o, dɔ mia bɔbɔ wo dɔ la wɔ ənyɔɛ nə mi, vɔ a, əvɔɛn i wo lə wɔ nə mi. ¹⁸Jəɲkɔ a, wo nu ɲ bə, nə əha a bɔ a, kankran na dɔ mia domə, i ɲ ka d'ənyɔ hunna ji hwɛdɛka. ¹⁹Kankran dɔ a nɔ mia domə, cagbə nə wo a dəsi amə kə lə miamə i Mawu rɔn wo nu wɔwɔ awo. ²⁰Gəkəmə mi

* **11:10** Ɛnu kə wo ɲɔ dɛ grekəgbə mə a, wo cɔ wo a sənujəmə bə: "Nyɔru wo acɛkpakpaɛ nɔmi ət lə acɛkpakpa gɔmə"

bɔ nɔ a, ɲ nyi Àxotɔ ye nuɖùdù i mi dù nɔ o. ²¹ Ðo, ɛnuɖùdù gàmə a, amə ɖeka ɖeka na hrɔndo ɛnuɖùdù yeɲtato, i na ɖu, i gàkəmə amə ɖeka wo na lə fifə mə ɖe a, aməbu wo na nù aha mù. ²² Mi ɲ wɔ àxo ɖe, i a dù i a nù lə mə e a? Nɔmi mi lə gbari Mawu ɛhabɔbɔ, i lə do ɲkpɛn amə kə ɲ wɔ ɛnu ɖe ɖe a wo i a? Nukee ma tɛ nu nə mi? Ma kafu mi i a? Ɖo, nyə ɲ ka tɛ kafu mi nə hunna o. ²³ Ɖnukpramə kə ɲ xɔ lə Àxotɔ gbɔ, i kpɛra mi a kə: Àxotɔ Yesu, lə ɛzan kə mə wo cɔ ɛ jo lə a, ɛ cɔ kpɔnɔ, ²⁴ i do akpɛ nə Mawu, i kan kpɔnɔ a, i nu bə: «Ɖla a, tiin ɲtiran kə nyi miato a i, mi wɔ nə ɛ ɛnə i a sə ɖo nə ɲu ɲ.» ²⁵ Nənə kə a, kə wo dù ɛnu jɔ a, ɛ cɔ kɔfo kə mə vɛen lə a, i bə: «Vɛen əla a, i nyi ɛgùnùnù yeye to tiin hun mə, gàɖəsiadəmə kə mia lə nu i a, mi wɔnə ɛnə i sə ɖo nə ɲu ɲ. ²⁶ kə i nyi ɛnə a, gàɖəsiadəmə kə mia lə dù kpɔnɔ a, i la lə nù vɛen a, Àxotɔ ye ku ɲə a i mi a lə do kəkə jə gbəkikə a vaa. ²⁷ Ye i dɔ, amə kə la dù Àxotɔ ye kpɔnɔ kidə ye vɛen ma jə kidə e a, amə hunna jə àgɔ də Àxotɔ ye ɲtiran kidə ye hun. ²⁸ Amə ɖəsiyadə na kpɔ ɖəkiamə nyɔɲgbin, gbɔxo i dù kpɔnɔ a, i nù vɛen a. ²⁹ Ðo, nə amə ɖe lə dù kpɔnɔ a i lə nù vɛen a, i ɲ ɖəsi ɛkacaca kə lə ye kidə Àxotɔ ɲtiran domə a o, ɛ lə dɔn kojo ɖoɖo də ɖəkia ji. ³⁰ Ye i dɔ, i aməɖə wo l'ɛdɔ, aməɖə wo ji ɲusən dokpin, i aməɖə wo ku lə miadomə. ³¹ Nə mí ki nə jə mía ɲtawo ye mə kpɔ a, wo ɲ na ɖo kojo nə mí o. ³² Vɔ a, Àxotɔ ɖo nə kojo nə mí, i kpɛra nə ɛnu mí, cagbə nə wo ɲ ka ɖo hwe nə mí kidə xixə a o. ³³ Ɖnə a, nɔvi wo, nə mi bɔ i a dù ɛnu a, mi nɔ nə ɛtə kpɔ mia domə tɔ wo. ³⁴ Nə fifə lə amə ɖe a, na dù ɛnu lə ye xo mə, cagbə nə mi ɲ ka va bɔ, i a dɔn Mawu ye kojodɔdɔ də miadɛki wo ji o. Nə ɛnu kasə kə kpɔtɔ awo a, nə ɛnyɔ kə kpɔtɔ awo a, nə ɲ va a, naa nu wo cɔ kidə mi.

Gbòngbòn Kòkò y'enu nana wo

12 Nòvi wo, ifya, lə ənu nana Gbòngbòn mə tɔ wo kpaxo a, ɲ ji bə mia dəsi wo nyòɲgbin. ²Mi nya ɖeɖeca kə mi nyi maxɔsətɔ a, wo kprɔ nə mi yi vodu kə ɲ tə xo nə nu awo gbɔ, sigbə ɲtɔnɔ wo ənə. ³Yeidɔ, ɲ nu nə mi bə: Àgbètɔ kə ji Gbòngbòn Kòkò lə xonu to a ɖə ɲ ka tə nu bə: «Yesu hee n'əwo o!» I amə ɖəkɛn ɲ ka tə nu bə: «Yesu i nyi Àxotɔ!» Nə Gbòngbòn Kòkò ɲ xonu nə ε o. ⁴Enu nana Gbòngbòn mə tɔ, arɔkpa arɔkpa wo i lɛ, vɔ a, Gbòngbòn ɖeka a i na nə wo. ⁵Mawu dɔ arɔkpa arɔkpa i lɛ, vɔ a, Àxotɔ ɖeka a i wó lə wɔ wo nɔ. ⁶Enu wɔwɔ, arɔkpa arɔkpa i lɛ, vɔ a, Mawu ɖeka i lə wɔ ənu wo see lə amə wo see mə. ⁷Gbòngbòn Kòkò ɖə nə ɖeekia disa to ənu nana kə i na nə amə ɖeka ɖeka a mə, nə ənyɔɛ amə wo see tɔ. ⁸Nyawo a, Gbòngbòn na nə amə ɖe wo ɲununyanya nuxo; Gbòngbòn a kə gbə na nə aməbu wo ənunyanya nuxo. ⁹Gbòngbòn hunna na nə aməbu wo xɔsə ganɲgan, i gbə na nə aməbulɔmə wo àɛ kə vɔ nə əd̀d̀ nə amə a, ¹⁰é na nə aməbu wo àɛ kə la wɔ ənuɲɲu wo a, é na nə aməbu wo àɛ Mawugbəɖoɖo tɔ, é na nə aməbu wo, i wo wɔ àɛ kə dənəsi gbòngbòn àd̀d̀d̀tɔ d'əvo nə gbòngbòn vɔɛn wo a, i na nə aməbu wo àɛ kə donə ègbè arɔkpa arɔkpa wo, i na nə aməbu wo àɛ kə la ɖə ègbè wo g̀mə a. ¹¹Vɔ a, Gbòngbòn ɖeka tɔtɔ i wɔ nə ənu hunna wo see, é na nə ənu nana èv̀d̀ èv̀d̀ amə ɖeka ɖeka sigbə i jro e a.

ɲtiran kidə ye g̀t̀d̀ nu wo

¹²Sigbə ɲtiran nyi ɖeka, i wɔ g̀t̀d̀nu s̀g̀bɔ ɖe, i g̀t̀d̀nu awo see wɔ ɲtiran ɖeka a, nənə kə i ì nyi nə Kriso ca a nə. ¹³Đo Gbòngbòn ɖeka a mə i wo lə Mawuci nə míawo see lə, nə mía nyi ɲtiran ɖeka,

jifu wo nɔmi amə kə ɲ nyi jifu awo, hwasi wo nɔmi amə kə lə woɖəkisi wo. Gbɔngbɔn hunna i nyi əci i míawo see mi nu. ¹⁴ Ɛnə a, ɲ nyi gòtònu ɖeka i wɔ ɲtiran o, vɔ a, gòtònu kə wɔ ɛ awo sùgbɔ. ¹⁵ Nə afɔ nu bə: «Nyə ɲ nyi alɔ o, nyə ɲ lə ɲtiran ɲ o», hunna i la dɔ i ɲ ka nyi gòtònu lə ɲtiran ɲ a? ¹⁶ I nə ətɔ nu bə: «Nyə ɲ nyi ɲkuvɔ o, nyə ɲ lə ɲtiran ɲ o», hunna i la dɔ i ɲ ka nyi gòtònu lə ɲtiran ɲ a? ¹⁷ Nə ɲtiran a see nyi ɲkuvɔ a, nə wo a wɔ mɔ i sə ənu? Nə ɲtiran a see nyi ətɔ a, nə wo a wɔ mɔ i s'ənu hɔnhɔn? ¹⁸ Ɖo, Mawu wɔ goto nu ɖeka ɖeka də ɲtiran ɲu, sigbə i jro e a. ¹⁹ Nə i nyi gòtònu ɖeka tɔtɔ i wɔ ɲtiran a, wo ɲ na yɔ ɛ bə ɲtiran o. ²⁰ Ifya, gòtònu sùgbɔ i lɛ, vɔ a, ɲtiran ɖeka tɔtɔ i lɛ.

²¹ Ʋkuvɔ ɲ ka tə nu nə alɔ bə: «Nyə ɲ hian əwo o!» Kpɔ ətɔ ɲ ka tə nu nə afɔ wo bə: «Nyə ɲ hian mi o!» ²² Sə yi ji a, gòtònu kə wo bu nɔ bə wo ɲ wɔ ɲusən ɖɛ a wo lə vəvəɖə. ²³ I gòtònu kə mí kpɔ nɔ bə wo ɲ jə nə búbù awo, mí ɖo nə búbù nə wo taɲ. Gòtònu kə mí ɲ tə di nə sa awo a, mí lə nə əbə nə wo, i na cɔn ənu dəwo nyɔngbin. ²⁴ Mía gòtònu kə amə wo cɔ wo a kpɔ awo ɲ gbə hian i mía cɔn ənu də wo o, ənə a, Mawu ɖo ɲtiran də arɔkpa ɖə nə wo a l'əbə nə gòtònu kə búbù hwedo awo, ²⁵ cagbə nə kankran ɲ ka nɔ ɲtiran ɲ o, vɔ a, nə ɲtiran gòtònu wo na lə nə bə nə wo domə tɔ wo. ²⁶ Nə gòtònu ɖə lə sə vəvə lə ɲtiran ɲu a, gòtònu ɖeyawo see i sə nə vəvə kidə e, i nə wo cɔ búbù nə gòtònu ɖeka a, ɖeyawo na lə kpɔ jìjì kidə e. ²⁷ Ʋtiran Kriso tɔ i mi nyi, i amə ɖeka ɖeka nyi gòtònu lə ɲtiran a ɲu. ²⁸ Yeidɔ, lə Mawu ye habɔbɔ mə a, Mawu can amədɔɖiɖa wo jəɲkɔ, i can y'egbəɖotɔ wo kpə əvə nə wo, i can ənukpramətɔ wo kpə ətɔn, i gbə can amə kə wɔ nə ənujiɲu awo, i can amə kə vɔ nə əɖɔ awo, i

can amə kə də nə alɔ amə, nɔmi kə kprɔ nə amə awo, é can amə kə xo nə nu də ègbè arɔkprɔ arɔkpa mə awo. ²⁹ Wo see i nyi amədɔɔɔɔɔ a? Wo see i nyi Mawugbədɔɔ a? Wo see i nyi ənukpramətɔ a? Wo see i wɔ nə ənuijɔ wɔ a? ³⁰ Wo see i wɔ ənu nana kə vɔ nə èdè a dɛ a? Wo see i xo nə ənù də ègbè arɔkpa arɔkpa wɔ mə a? Wo see i dè nə ègbè arɔkpa arɔkpa wɔ gòmə a? ³¹ Ɛnə a, ənu nana kə l'əta ji awo na bya nə ŋu də mi, vè a, maa disa əmɔ kə nyc wu dɛyawo see a nə mi.

Rɔnrɔn wugan ənu wo see

13 Nə ŋ xo nə ənù də àgbètɔ wo kidə Mawuŋədɔɔ wo gbè mə, i nyə ŋ wɔ rɔnrɔn dɛ o, ŋ wɔdɛ sigbə èhun nɔmi ègà kə wo lə xo, i i lə dɔgbə dɛdɛ ənə. ² Nə ŋ wɔ ənu nana kə xo nə əgbə co Mawu gbo i dɔ nɔ a dɛ, nə ŋ kprɔnɔjə amrimanu wo see mə, i dəsi ənu wo see, i wɔ xɔsə kə la gbo əto ji i a dɛ, i nyə ŋ wɔ rɔnrɔn dɛ o, nyə ŋ nyi ənu dɛken o. ³ Ɔ co na mà tiin dèkù wo nə amə kə fifə lə awo, ŋ co naa cɔ dɛekinyə nə wo a tɔ èzo*, vè a, nə nyə ŋ wɔ rɔnrɔn dɛ o, ənu gbale i ŋ wɔ.

⁴ Rɔnrɔn xɔ nə jìgbèdɔ, é nyc nə xomə, ŋ jro nə amə nu o, ŋ jra nə dɛkia o, ŋ wɔ nə àkɔ o, ⁵ ŋ wɔ nə ŋkprən nu o, ŋ ji nə bə əye dɛken tɔ i a nyc o, ŋ wɔ nə xoməfyen, ŋ hən nə amə də xo mə o. ⁶ ənuvɔen wɔwɔ ŋ jɔ nə əji nə ε o, àdòdò wɔwɔ i jɔ nə əji nə ε. ⁷ Rɔnrɔn cɔ nə ənu wo see kə amə, é xɔ nə ənu wo see sə, é wɔ nə ŋkuvidɔdɔ dɛ l'ənu wo see mə, é do nə ji lə ənu wo see mə.

---

* 13:3 Ɛnu ŋɔŋrɔ xoxo dɛwo nu lela bə: "Ɔ co naa cɔ tiin ŋtiran sə na, i a sə wɔ àkɔ"

⁸ Rɔnrɔn ɲ vɔ nɛ gbɛdɛ o, Mawugbɛdɔdɔ wo la vɔ, ɛgbɛ arɔkpa arɔkpa dodo wo la vɔ, ɲununyanya wo la vɔ. ⁹ Mí a nu nyanya wo wɔ vɔxo dɛ, Mawugbɛ dɔdɔ wo cawo wɔ vɔxo dɛ. ¹⁰ Vɔ a, gɔkɛmɛ ɛnu kɛ sɔgbɛ a, la va a, ɛnu kɛ ɲ sɔgbɛ a o la bɔ. ¹¹ Gɔkɛmɛ ɲ lɛ dɛvimɛ a, ɲ xonɛ nu sigbɛ dɛvi ɛnɛ, ɲ bunɛ ɛnu sigbɛ dɛvi ɛnɛ, i sɛ nɛ ɛnu gɔmɛ sigbɛ dɛvi ɛnɛ. Vɔ a, ifya kɛ ɲ cin a, nyɛ ɲ gbɛ wɔ nɛ ɛnu sigbɛ dɛvi ɛnɛ o. ¹² Ifya a, ɛnu kɛ mí lɛ kpɔ a, wɔdɛ sigbɛ mí lɛ kpɔ ɛnu vrivri lɛ mɔkpɔni mɛ ɛnɛ, vɔ a, nɛ i va sɔgbɛ a, mía kpɔ ɛnu awo see nyɔɲgbɛn, ifya a ɛnu kɛ ɲ dɛsi a wɔ vɔxo dɛ, nɛ i va sɔgbɛ a, ɛnu kɛ naa dɛsi a ɲ ka gbɛ wɔ vɔxo dɛ o. sigbɛ Mawu dɛsi ɲ ɛnɛ. ¹³ ɛnu amɛtɔn kɛ la nɔ anyi kɛkɛ sɛ yi awo kɛ: Xɔsɛ, ɲkuvidɔdɔ, kidɛ rɔnrɔn, vɔ a, rɔnrɔn i wɔgan wo see.

Gbɔngbɔn ye nu nana wo

14 Mi ji rɔnrɔn jɛɲkɔ nɛ ɛnu wo see, mi ji ɛnu nana Gbɔngbɔn mɛ tɔ wo, l'ɛtaji a, mi ji nɛ i a dɔ nɛ Mawugbɛ. ² Dɔ amɛ kɛ lɛ do ɛgbɛ arɔkpa arɔkpa a, ɲ nyi ɔgbɛtɔ wo i ì lɛ xonu nɔ o, vɔ a, Mawu i ì lɛ xonu nɔ, dɔ amɛ dɛ ɲ kpɔɲujɛ nuxo a mɛ o, Gbɔngbɔn kɔkɔ ye ɲusɛn mɛ i ì lɛ nu amrimanu wo tɔ. ³ Vɔ a, amɛ kɛ lɛ dɔ Mawugbɛ a, lɛ xonu nɛ ɔgbɛtɔ wo: Nɛ wo a cin lɛ xɔsɛ mɛ, nɛ wo a kpɔ ɲusɛn, i la kpɔ jimɛ fafa. ⁴ Amɛ kɛ lɛ xonu dɛ ɛgbɛ arɔkpa arɔkpa mɛ a, lɛ do ɲusɛn dɛkia; i amɛ kɛ lɛ dɔ Mawugbɛ a, lɛ do ɲusɛn ɛhabɔbɔ. ⁵ ɛ jro ɲ bɛ miawo see mia xonu dɛ ɛgbɛ arɔkpa arɔkpa mɛ, vɔ a, ɛnu kɛ jro ɲ taɲ a, i nyi mia dɔ nɛ Mawugbɛ. Amɛ kɛ lɛ dɔ Mawugbɛ a, wugan amɛ kɛ xonɛnu dɛ ɛgbɛ arɔkpa arɔkpa mɛ a, ɔfido nɛ ì lɛ d'ɛgbɛ a gɔmɛ, nɛ ɛhabɔbɔ a na cin lɛ xɔsɛ mɛ. ⁶ Ifya, nɔvi wo, nɛ ɲ va mia gbɔ, i xonu nɛ mi dɛ ɛgbɛ arɔkpa arɔkpa mɛ, i ɲ nyi ɛnu dɛ i Mawu

disa η, i η va nu nē mi o, nōmi ənunyanya nyo dā i η va nu nē mi o, kpo η nyi Mawugbē dā i η va dō nē mi o, kpo η nyi ənu kpramē dā i η hən va o, ənyɔɛ kee i η wɔ nē mi? ⁷Nənə kə i ì lə nē əhajinu wo, sigbē guse nōmi əkanu xonu nē: Nə əgbè kə wo lə do a ɲ tovo o, nə wo a dəsi guse gbè d'əvo nē ənuxonu a tɔ mɔ? ⁸I nē əhwakpen ɲ dɪ nyɔ̀ngbin o, mə ε i a cɔ ənu dɛ nē ahwa? ⁹Nənə kə i ì nyi nē miacawo nē: Nə əgbè kə mi lə do a, wo ɲ sənu jəmə o, nə wo a dəsi ənyɔ kə mi lə nu a mɔ? Ənə a, mi lə xonu də ayatomə nē! ¹⁰Əgbè arɔkpa arɔkpa wo i lə xixə a mə, vɔ a, ədɛ ɲ lə wo mə i wo gbə ma sə nə gɔmə o. ¹¹Nə nyə ɲ s'ənu jə əgbè kə amə a lə do η a gɔmə o, aməjro i η nyi nə ε, i ye ca nyi aməjro η nə. ¹²Ənə a, kə i nyi Gbɔ̀ngbɔ̀n mə nu wo i mi lə ji vənəɖə a, mi ji wo nə wo a sùgbɔ lə miasi, vɔ a, na nyi kə la dɔ i əhabɔbɔ a la cin lə xɔsə mə awo. ¹³Yeidɔ, amə kə xo nə nu də əgbè arɔkpa arɔkpa wo mə a, dɔ la byɔ Mawu, bə na na əye, n'əye a təɲ dā wo gɔmə. ¹⁴Do, nə η lə xoɖə də əgbè hunna mɔki wo mə a, tiin gbɔ̀ngbɔ̀n ca xo nə əɖə, vɔ a, tiin nunyanya ɲ lə wɔ ədɔ o. ¹⁵Nukee ma wɔ? Maa xoɖə kidə tiin gbɔ̀ngbɔ̀n, i xo e kidə tiin nunyanya ca, maa jiha kidə tiin gbɔ̀ngbɔ̀n, i a ji i kidə tiin nunyanya ca. ¹⁶Nə ə lə do akpə nə Mawu lə gbɔ̀ngbɔ̀n mə dɛɖə, i amə kə leena i lə dɔ əto əwo, ɲ kpɔnujə əɖə kə ə lə xo a mə o, wo a tə η xɔgbə bə «Àmi» nə akpə dodo nə Mawu əɖə kə ə lə xo a a? ¹⁷Taa kpədo nə Mawu dɛxo a, la nyo nyɔ̀ngbin, vɔ a, ɲ ka na i aməɖeya wo la cin lə xɔsə mə o. ¹⁸Ŋ do akpə nə Mawu bə η xo nə nu də əgbè arɔkpa arɔkpa mə wu miawo see. ¹⁹Vɔ a, lə əhabɔbɔ mə a, η ji nə bə ma nu ənyɔku amatɔn kə wo a kpɔnujəmə, i a sə kpranu aməɖeya wo səwu ma nu ənyɔku bratɔn aməwo (10 000) də əgbè arɔkpa arɔkpa mə. ²⁰Nɔvi wo, mi ɲ

ka bu nə susu sigbə ɖəvi wo ənə o; l'ənɯvɔɛn wɔwɔ mə a, mia wɔ nə ɖɛ sigbə ɖəviwo ənə. Vɔ̄ a, lə susu ɖəɖə mə a mi wɔ nə ɖɛ sigbə amə cincin wo ənə. ²¹ Wo ɲɔ̄ də əsəwema mə bə: « Ɖtohonɔ nu bə:

Amə kə do nə ègbè bu wo ji i maa to, i a xonu nə dùkɔn əla,
Aməjro wo nù mə i ma xonu nə wo to
Bari ɲ wɔ̄ ənə nə wo ca, wó ɲ ka sə tiin nyɔ̄ o.»

²² Ɖnə a, ègbè arɔkpa arɔkpa dodo a, dəsi i ì nyi nə maxɔsəto wo, vɔ̄ a, ɲ nyi ənə nə xɔsəto wo o; Mawugbədɔɔ a, dəsi i ì nyi nə xɔsəto wo, vɔ̄ a, ɲ nyi ənə nə maxɔsəto wo o. ²³ Nə əhabɔbɔ a see bɔ̄ də toho ɖekaa, i wo see lə do ègbè arɔkpa arɔkpa a, nə maxɔsəto wo nɔ̄mi amə gbale wo ɖo leena a, wó ɲ na nu bə mi jə cuku a? ²⁴ Vɔ̄ a, nə mia wo see mi lə ɖo Mawu gbə, nə maxɔsəto wo nɔ̄mi amə gbale ɖə ɖo miamə a, a desi ye gɔ̄jəjə cagbə ənu kə i sə a to, i ənu kə ì sə a wo see la ɖo kojo nə ε. ²⁵ i ənu kə wra də ye ye mə awo la jə gbangba, ənə a, a jəkro, i dənugù sən Mawu, i la nu bə: «Mawu lə miadomə nyawo!»

Ɖòɔ wo lə əhabɔbɔ mə

²⁶ Nɔ̄vi wo nukée mía wɔ̄? Nə mi bɔ̄ i la sən Mawu a, amə ɖeka co a ji əha, aməbu co a kpra ənu amə, aməbu co a ɖə ənudisa, aməbulɔ̄mə co a xonu də ègbè arɔkpa arɔkpa mə i aməbu co a ɖə ègbè a gɔ̄mə: Ɖnu hunna wo see i dɔ̄ nɔ̄ i əhabɔbɔ cin nɔ̄ lə xɔsə mə. ²⁷ Nə aməɖə wo jro i a do ègbè arɔkpa arɔkpa a, amə aməvə co a do ε, ə sùgbɔ̄ din a i nyi amə amətɔn, nə aməɖeka do jro a, aməɖeya ca na do, i amə ɖeka na ɖə nə gɔ̄mə. ²⁸ Nə aməɖə ɲ le i la ɖəgɔ̄mə o, wo ɖo a vin lə bɔ̄bɔ a mə, amə a na xonu nə ɖəkia, i xo nə Mawu. ²⁹ Nə kə kan Mawugbədɔto a wo a, amə aməvə nɔ̄mi amətɔn na xo nə nu nə

aməḍeyawo na kunə agòmə nə ənyɔ kə wo lə nu a kpɔ. ³⁰Nə aməḍə leena, i Mawu disa ənu nə ε, gəkəmə aməbu lə xonu a, amə kə lə xonu a, ɔo a viin. ³¹Miawo see mi co mi a ɔo Mawugbə, əḍə j'əḍə ŋgbə, i la sə kpranu, i sə də ŋusən ramə nə amə wo see. ³²Gbɔngbɔn kə zan nə Mawugbəḍoɔ a, lə Mawugbəḍoɔ a cɛ gɔmə. ³³Do Mawu ŋ wɔ nə ənu hannyahannya o, vɔ a, ə na nə fāfa. Sigbə wo wɔ nə ε lə xɔsəɔ wo habɔɔ mə a, ³⁴nyɔrun wo a viin nɔ lə əhabɔɔ wo mə: Do wo ŋ na wo àcɛ bə wo a xo nə nu o, wo ɔo a cɔ nə woḍekiwo xwe sigbə əsə a ca nu i a. ³⁵Nə wo ji a dəsi ənuḍə a, wo a ka wo cu sə lə axomə. Í ŋyɔ i nyɔrun a xo nə nu l'əhabɔɔ mə o. ³⁶Nɔmi miagbɔ i Mawunyɔ co va a? Nɔmi miagbɔ ɔeken i ì va a? ³⁷Nə aməḍə bubə ye nyi Mawugbəḍoɔ,i lə Gbɔngbɔn mə a, amə a ɔo a nya bə ənu əla kə ŋ lə ŋrɔ nə mi a, Àxotɔ y'egbəḍəḍə i ì nyi. ³⁸Vɔ a, nə i gbə enukpramə əla a, miacawo mi gbə e.* ³⁹Enə a, nɔvi wo ənu ŋkɔɔ kə mia ji a, i nyi mia nyi Mawugbəḍoɔ, vɔ a, mi ŋ ka gbə bə wo ŋ ka xonu də əgbə arɔkpa arɔkpa mə o. ⁴⁰Vɔ a, mi wɔ ənu wo see sigbə i jə mɔ a, lə ɔoɔo mə.

Kriso nyɔ co əku

15 Nɔvi wo, ŋ lə ɔoŋu əŋənyɔcə kə ŋ do nə mi i mi xɔ, i rikə l'əmə a, ²ye ji i mia to i a kpɔ xɔgan, nə mi lə e də asi sigbə ŋ nu i nə mia, nə ŋ nyi ənə o, miaxɔsə a nyi gbale. ³Enu kə wo kpɔ ŋ a, i ŋ kpɔ mi, ənukpramə kə l'ətaji a i nyi: Kriso ku də mía gɔjəjə wo tamə, sigbə Mawunyɔ wema nu i a. ⁴Wo ɔi i, i ì nyɔ lə aməkuku wo mə ŋkəkə ətɔn a tɔ gbə, sigbə Mawunyɔ wema nu i a. ⁵É disa ɔəkia

* **14:38** Enu ŋɔŋrɔ xoxo ɔewo nu ləla bə: "Nə amə ɔə ŋ dəsi ənu əla o a, Mawu ŋ dəsi yeca o.

nə Sefasə* kidə Amədəđiđa aməwivə awo. ⁶Kina ŋgbə a, é disa dəkia nə nɔvi lə xɔsə mə wo, wugan kawivə takpo(500) d'ədu, amə sùgbə lə wo mə i kpɔtɔ l'agbà, v̀ a, amə dɛ wo ku. ⁷Kina ŋgbə a, É disa dəkia nə Jakə, i gbə disa dəkia nə Amədəđiđa awo see. ⁸Kə i disa dəkia nə wo see jrɔ a, é va disa dəkia nə ənyə ca, kə wɔdɛ sigbə əvi kə azan ŋ s̀gbə nɔ o, i wo ji a ənə. ⁹Lə àd̀d̀do mə a, ənyə i nyi amə ciŋgbətɔ lə Amədəđiđa awo mə, nyə ŋ jə i wo a yɔ bə Amədəđiđa o, d̀o ŋ də aya nə Mawuhabɔbɔ a. ¹⁰V̀ a, to Mawu ye fənu mə a, ŋ va nyi amə kə ŋ nyi a, i ye fənu kə i na ŋ a, ŋ nyi də gbale o: V̀ a, ŋ wɔ ədɔ wu Amədəđiđa wo see. Lə àd̀d̀do mə a, ŋ nyi nyəŋta i wɔ ədɔ a o, v̀ a, afənu kə Mawu na ŋ a i wɔ ɛ lə ənyə mə. ¹¹Ənə a, nə i nyi ənyə i, nɔmi woo i a, əŋə kə mí do nə mi a nə, ye i mi xɔsə.

Mawu la nyɔ aməkuku wo.

¹²Mí lə do əŋə bə Kriso nyɔ lə amə kuku wo mə. Ganŋkə Amə dɛ wo lə nu lə mia domə bə: «Amə kuku wo ŋ ka nyɔ o.» Nə wo a tə ŋ nu ənə mɔ? ¹³Nə nỳnỳd̀ co əku ŋ lə a, Kriso ca ŋ nyɔ lə aməkuku wo mə ənə, ¹⁴nə Kriso ŋ nyɔ o, əŋə kə mí lə do a nyi gbale, i mia xɔsə a ca nyi gbale. ¹⁵Nə amə kuku wo ŋ nyɔ nyawo o, wo a bə mí nyi vixo kunnu dɛ nə Mawutɔ, d̀o mí nu bə Mawu nyɔ Kriso lə aməkuku wo mə; nə aməkuku wo ŋ nyɔ nyawo o, ə lə nyi bə Mawu ŋ nyɔ Kriso co l'əku ənə. ¹⁶Đo nə aməkuku wo ŋ nyɔ o, Kriso ca ŋ nyɔ ənə. ¹⁷I nə Kriso ŋ nyɔ o, mia xɔsə nyi gbale, i mia g̀d̀jəjə wo gbə l'əkɔ nə mi. ¹⁸Wu ənə a, amə kə xɔ Kriso sə, gb̀xɔ i ku awo dɔn. ¹⁹Nə i nyi xixə əla mə dɛdɛ i mía ŋkuviđođo lə Kriso ji dɛ lə a, mía nu a d̀u àd̀ɔnu wu àgb̀tɔ wo see tɔ. ²⁰V̀ a, lə àd̀d̀domə a, Kriso nyɔ lə aməkuku wo

* 15:5 Pyɛɛ i wo yɔ ənə

mə. Ye i nyi amə ɲkɔtɔ kə nyɔ lə amə kə ku awo mə a, i na kàkadəji bə amə kə ku ɖeya wo ca la va nyɔ. ²¹ Ɖo kə i nyi bə, amə ɖeka ji i əku to va a, nənə kə, i nyɔnyɔ co əku ca la to amə ɖeka ji va a nə. ²² Àgbətɔ wo see lə ku, ɖo wo lə ɖeka wɔwɔ mə kidə Adamù, nə nə kə i wo see la kpɔ àgbè lə ɖeka wɔwɔ mə kidə Kriso a nə. ²³ Vɔ a, amə ɖeka ɖeka la nɔ yeɲta toho: Kriso i nyi amə kələkəlɛtɔ kə nyɔ lə aməkuku wo mə a, i amə kə xɔ Kriso sə awo la va nyɔ ti i gàkəmə à va a. ²⁴ Kriso la dahən əganɖuɖu wo see, àcɛ kpakpa wo see kidə ɲusən vɔɛn gbɔngbɔn mə tɔ wo see, i a cɔ əfyɔɖuɖu də asi nə Mawu Dada a; kina ɲgbə a, vɔvɔnu ənu wo see tɔ la va. ²⁵ Ɖ jə bə Kriso na lə ɖu əfyɔ kəkə nə Mawu na cɔ ye kətɔ wo see də ye fɔ wo gɔmə. ²⁶ Ɖkətɔ ɲgbəsitɔ kə wo à gù a, i nyi əku. ²⁷ Nyawo a Mawunyo a nu bə: "Mawu cɔ ənuwo see də ye fɔ wo gɔmə." Vɔ a, wo ɖo a kpɔ ənu jəmə bə: « Ɖnu wo see » kə wo nu a, Mawu kə na àcɛ Kriso də ənu wo see ji a, ɲ l'əmə o. ²⁸ Gàkəmə əvia la wɔ àcɛ ɖɛ də ənu wo see ji a, yeɲta la cɔ ɖeekia də Mawu ye cɛkpakpa gɔmə. Mawu hunna i cɔ ənu wo see də ye cɛkpakpa gɔmə. Ɖnə a, Mawu la kpa acɛ də ənu wo see ji, l'ənu wo see mə. ²⁹ Nə aməkuku wo ɲ ka nyɔ o, nukée jɔ i amə ɖə wo lə nə Mawuci də wo tamə? Nə aməkuku wo ɲ ka nyɔ nyawo o, nukée jɔ i wo lə nə Mawuci də wo tamə? ³⁰ Mía cawo tɔ l'əmə, nukéejɔ i mía lə gbə mía ɖekiwo ɖɛ nə afɔku gàɖəsyadə mə? ³¹ Nɔvi wo, ɲkəɲkə i ɲ bi a ku nɔ: Kafukafu kə ɲ kpɔ nɔ də mi a ɲ lə ɖeka wɔwɔ kə mə mi lə kidə mía Àxotɔ Yesu Kriso a i ɖɔ i ɲ lə nu ənə. ³² Nə i nyi àgbətɔ wo nu wɔwɔ i ɖɔ i ɲ wɔ àhwà kidə agbətɔ kə wɔɖɛ sigbə ègbəmə ran wo ənə lə Efezi a, ənyɔcɛ kə e l'əmə ɲ? Nə aməkuku ɲ nyɔ nɔ o a, mi gbɔjɛn nə mía wɔ ənu kə ənyɔ əla nu a: «Mía ɖù,

i nù, ɔ̄o ɛ̄cɔ mía ku!»³³ Mi ɛ̄j ka brə mia ɔ̄kɛiwo o: «Ɛ̄havɔ̄en dodo a, zanzan nyɔ̄e kə l'aməsi a i ì da nə hən.»³⁴ Mi ɔ̄o miadɛkiwo mə nyɔ̄gbin, i gbə àgɔ̄jəjə ɔ̄ɛ, amə ɔ̄ə wo lə mia domə i wo ɛ̄j ɔ̄əsi Mawu o, ɛ̄kpən na lə mi.

Nɔ̄nɔ̄mə kə amə kə wo a nyo awo la wɔ̄ɔ̄ɛ a

³⁵ Vɔ̄ a, amə ɔ̄ɛka la kasə bə: «Nə amə kukuwo la nyo mə? Ɔ̄tiran ke e i wo a wɔ̄ ɔ̄ɛ?»³⁶ Xronɔ̄! Ɛ̄nuku kə ə do a, ɛ̄j ku nɔ̄ gbɔ̄xo i mí nɔ̄ a?³⁷ Ɛ̄nu kə ə do a, ɛ̄j nyi nɔ̄nɔ̄mə kə àti a la va wɔ̄ɔ̄ɛ a, i ə do o; ənuku gbale i, ə tə nyi ənuku kə wo sə wɔ̄ nə kpɔ̄nɔ̄ wɔ̄ a, nɔ̄mi ənuku bulɔ̄mə.³⁸ I Mawu na na nɔ̄nɔ̄mə kə jro e a ənuku hunna, nɔ̄nɔ̄mə kə nyi ənuku ɔ̄ɛka ɔ̄ɛka tɔ̄ a, ye i Mawu na nə ɛ̄.

³⁹ Ɔ̄tiran wo see ɛ̄j nyi ɔ̄kɛnya o, àgbɔ̄tɔ̄ wo tɔ̄ tɔ̄ əvo nə ɛ̄ran wo tɔ̄; i ɛ̄xə wo tɔ̄ ca tɔ̄ əvo, ɛ̄hwe wo tɔ̄ ca l'əvo.⁴⁰ Ɛ̄nu kə lə səxo wo ɛ̄tiran lə, i ənu kə l'anyigban ji wo tɔ̄ ca lə, vɔ̄ a, kəkrə ənu kə lə səxo awo ɛ̄tirantɔ̄ tɔ̄ əvo, nə kəkrə ənu kə l'anyigbanji awo ɛ̄tiran tɔ̄.⁴¹ Nyidɔ̄n wɔ̄ ye Kəkrə ɔ̄ɛ, i wreti ca wɔ̄ yetɔ̄ ɔ̄ɛ, gbɔ̄xo wretivi wo kəkrə gbə tɔ̄ əvo; i wretivi wo kəkrə tɔ̄ n'əvo lə woɔ̄ɛkiwo domə.

⁴² Nə i à nyi gəkəmə amə kuku wo la nyo a nə. Gəkəmə wo cɔ̄ ənuku a də əgùmə a, ənu nyinyɔ̄nyinyɔ̄ i i nyi, vɔ̄ a, gəkəmə a va nyo cɔ̄ əku a, ənu manyinyɔ̄ manyinyɔ̄ i a nyi.⁴³ Gəkəmə, wo cɔ̄ ɛ̄tiran a d'əgumə a, ɛ̄j nya nə kpɔ̄kpɔ̄ o, vɔ̄ a, nə i va nyo cɔ̄ əku a, ə va nya nə kpɔ̄kpɔ̄. Ɔ̄j wɔ̄ ɛ̄usən ɔ̄ɛ gəkəmə wo cɔ̄ ɛ̄ d'əgu mə a o, vɔ̄ a, a va wɔ̄ ɛ̄usən ɔ̄ɛ gəkəmə a nyo cɔ̄ əku a.⁴⁴ Gəkəmə wo cɔ̄ ɛ̄tiran d'əgumə a, ɛ̄tiran anyigban ji tɔ̄ i ì nyi, vɔ̄ a, gəkəmə, a nyo cɔ̄ əku a, a nyi ɛ̄tiran səxo tɔ̄. Kə ɛ̄tiran anyigban ji tɔ̄ lə a, ɛ̄tiran səxo tɔ̄ ca la lə.⁴⁵ Yeidɔ̄, wo ɛ̄rɔ̄ də Mawunyɔ̄ mə bə: «Adamù kə nyi àgbɔ̄tɔ̄ ɛ̄kɔ̄tɔ̄

a, trɔ̀ àgbètɔ̀ àgbè àgbè.» v̀ a, Adamù cingbè tɔ̀ a, Gb̀ngb̀n kè nà nà àgbè a i ì nyi. ⁴⁶Í nyi ñtiran sèxo tɔ̀ i va jèŋkɔ̀ o; v̀ a, ñtiran anyigbanjito i va gb̀xo sèxotɔ̀ va ti i. ⁴⁷Àgbètɔ̀ ñkɔ̀tɔ̀ a, kè Mawu cɔ̀ èko sè wɔ̀ a, anyigbanjito i ì nyi. V̀ a, àgbètɔ̀ èvè a tɔ̀ cɔ̀ sèxo. ⁴⁸Àgbètɔ̀ kè lè anyigban ji awo see wɔ̀dɛ sigbè amè kè Mawu cɔ̀ èko sè wɔ̀ a ènè. I amè kè lè sèxo awo wɔ̀dɛ sigbè amè kè cɔ̀ sèxo a ènè. ⁴⁹Kè mí wɔ̀ nɔ̀nɔ̀mè amè kè wo cɔ̀ èko sè wɔ̀ a tɔ̀ dɛ a, nènè kè, mía va wɔ̀ nɔ̀nɔ̀mè amè kè cɔ̀ sèxo a tɔ̀ dɛ a nè.

Dulèji v̀xo a

⁵⁰Nɔ̀vi wo, ènu kè ñ ka nu a kè: Ñtiran kidè èhun, ñ ka tè dɔ̀ mama lè Mawufyɔ̀duɔ̀du mè o. I ènu kè nyinyɔ̀ nɔ̀ a, ñ ka tè ñ dɔ̀ mama kidè ènu kè ñ nyinyɔ̀ nɔ̀ a o. ⁵¹Mi kpɔ̀, ma nu amrima nu dɛka nè mi: Míawo see mí ñ ka ku o, v̀ a, wo a trɔ̀ míawo see nɔ̀nɔ̀mè ⁵²àka àka, lè àd̀àb̀à xoxo dɛka mè, g̀kè mè èkpen ñgbèsitɔ̀ la d̀i a. Dò èkpen a d̀i, i amèkuku la nyɔ̀ i wo ñ ka gbè ku gbèdè o, i wo a trɔ̀ mía nɔ̀nɔ̀mè. ⁵³Yeidɔ̀, ñtiran kè nyinyɔ̀ nɔ̀ a dɔ̀ la xɔ̀ kè ñ nyinyɔ̀ nɔ̀ a o do, i ñtiran kè ku nɔ̀ a, la xɔ̀ kè ñ ku nɔ̀ o a do. ⁵⁴G̀kè mè ñtiran kè nyinyɔ̀ a, la va xɔ̀ kè ñ nyinyɔ̀ nɔ̀ do, i ñtran kè ku nɔ̀ a, la va xɔ̀ kè ñ ku nɔ̀ o a do a, ènè a, ènyɔ̀ hunna kè wo ñrɔ̀ dè Mawunyo wema mè a la cè, ye i nyi: «Wo g̀ èku, wo d̀u lè ji see!

Oo, èku, fi tɔ̀ d̀ulèji lè?

Oo, èku, lèfi tɔ̀ cè kè e sè ẁ nà amè a lè?»

⁵⁶Èku xɔ̀ nè àcè kè i sè ẁ nà amè a lè àg̀d̀jèjè si, i àg̀d̀jèjè na xɔ̀ àcè lè èsè si. ⁵⁷V̀ a, Mía do akpè nè Mawu kè na nè mí d̀ulèji to mía Xotɔ̀ Yesu Kriso ji a! ⁵⁸Ye i dɔ̀, nɔ̀vinyè vèvè wo, mi rikè i sènnu; i a

ɔo nɛ kan dɛ Àxotɔ ye dɔ ŋ gaɔɛsyadɛ mɛ; ɔo mɪ nya bɛ ɛdɔ kɛ mi lɛ wɔ nɛ Àxotɔ a ŋ ka nyi gbale o.

Ɛnujɔɔ nɛ ɛhabɔɔ Jerizalemɔ tɔ

16 Nɛ kɛ kan ɛnujɔɔ kɛ wo a sɛ d'alc xɔsɛtɔ kɛ lɛ Jɛrizalemɔ awo a, mi wɔ ɛ sigbɛ ŋ dɔ ɛhabɔɔ kɛ lɛ Galati kanmɛ awo bɛ wo a wɔ ɛ a. ²Kɔsidɔgbɛ tɛgbɛ a, amɛ ɔɛka ɔɛka la ɔɛ nɛ ɛnu kɛji ì sun a d'ɛvo, lɛ ye xo mɛ, i wo ŋ ka gbɛ nɔtɛ kɔɔ tiin vava gbɔxo i la jɔ nɛ ɛnu o. ³I gɔkɛmɛ na va a, na ŋrɔ wema dɛ asi nɛ amɛ kɛ mia can awo, i wɔ a cɔ mianu nanawo sɛ yi Jerizalemɔ. ⁴Nɛ i hian bɛ nyɛnta ma yi a, wɔ a yi kidɛ ŋ.

Pɔlu bɛ ye a zɔn ɛmɔ

⁵ŋ lɛ ɔo e bɛ naa to Masedwani, gbɔxo i va mia gbɔ, ɔo naa to ɛkan hunna mɛ. ⁶ŋ tɛ nɔ miagbɔ hwɛɔɛka, ŋ tɛ nɔ miagbɔ nɛ vùvo gɔmɛ a see, ɛnɛ a mia dɛ alc ŋ nɛ ma yi lɛfi ŋ ka yi a. ⁷Ɖo nyɛ ŋ ji a kɔɔ mi ɔɔɔɔ i di o, nɛ Àxotɔ rɔn a, naa nɔ mia gbɔ nɛ gɔmɛ hwɛɔɛka. ⁸Vɔ a, naa nɔ Efɛzi kɛkɛ jɛ Pentekotuxo gamɛ. ⁹Ɖo ŋ kɔɔ ɛmɔnu nyɛŋgbɛn i a wɔ ɛdɔ ganŋgan ɔɛka, vɔ a, ɛkɛtɔ wo sùgbɔ.

¹⁰Nɛ Timɔte va a, mia tɛkɔ kɛkɛ, nɛ a kɔɔ vɔvɔ lɛ miadomɛ; ɔo ɛ wɔ nɛ Àxotɔ dɔ sigbɛ ŋ wɔ nɛ ɛ a. ¹¹Amɛɔɛken ŋ ka gbari i o, mi dɛ alc ɛ, nɛ a trɔva ɛgbɔnyɛ lɛ fɛfa mɛ; ɔo ŋ nɔtɛkɔɔ ɛ ɔɛ kidɛ nɔvi xɔsɛtɔ awo. ¹²Nɛ mɪa nɔvi Apolosɛ tɔ a, zɛ nɛnɛɔɔ i ŋ dɛ ŋusɛn ran mɛ nɛ ɛ, bɛ ye kidɛ nɔvi xɔsɛtɔ ɔɛ wo na va miagbɔ. Vɔ a, ŋ jro e nɛ a yi ifya o, ɛnɛ a, a yi gɔkɛmɛ a kɔɔ vovo a.

Enukpramə ɲgbəsitə wo kidə aməcici

¹³Mi nɔŋu, i rikə lə xɔsə mə, mi do ji, mi do ɲusən. ¹⁴Mi wo ənu wo see kidə rɔnrɔn. ¹⁵Nɔvi wo, mi dəsi Stefanasə kidə ye henu: Mi nya bə wo i nyi amə jəŋkotɔ kə xɔsə lə Akayii kanmə, i cɔ woɖekiwo sə d'əvo nə kpəkpe də xɔsətɔ wo ɲ a. ɲ lə byɔ mi bə: ¹⁶mia cɔ miadekiwo hwe nə amə hunna məkɪwo kidə amə kə lə wo əɖɔ kidə wo sənɲusənɲu awo. ¹⁷Èjì jɔ ɲ nə Stefanasə, Fɔtunatusə kidə Akayikusə nə əgbɔnyə kə wo va, ɖo wo wɔ ənukə mi ɲ ka təŋ wɔ ɲ cagbə lela kə mi ɲ lə a o. ¹⁸Wó wɔ i ənyə kidə miawo a, mí vo l'aye mə. Mi ɖo nə bubu nə amə hunna wo məkɪ. ¹⁹Èhabɔbɔ kə lə Azii kanmə awo lə ci mi. Akilasə, Prisilə kidə xɔsətɔ kə bɔ nɔ lə wo xomə awo lə ci mi lə Àxotɔ mə. ²⁰Nɔvi xɔsətɔ kə ləla awo see lə ci mi. Mi ci mia domə tɔ wo. I aməsyamə na kpɔra asi kɔ nə nɔvi a kidə rɔnrɔn. ²¹Ənyə Pɔlu i ɲɔ aməcici əla kidə nyəŋtalɔ. ²²Nə amə ɖə ɲ rɔn Àxotɔ o, hee nə ε. Maranata; ye gɔmə i nyi mía Xotɔ, va! ²³Nə afənu Àxotɔ Yesu tɔ na nɔ kidə mi. ²⁴ɲ ɖo rɔnrɔn nə mia wo see lə Yesu Kriso mə.